ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 63ον. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 1927. Ἀριθ. 2

ΤΙΜΑΝ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

«Τίμα τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου».

Παροιμ. γ.´ 9.

Ἡ τιμή, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν εἰς τὸν Θεόν, ἐκδηλοῦται κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους. Τιμῶμεν τὸν Θεόν, ὅταν ὑπακούωμεν εἰς τὴν φωνήν Του, ὅταν πράττωμεν τὸ θέλημά Του, ὅταν τηρῶμεν ἑαυτοὺς καθαροὺς ἀπὸ τῆς διαφθορᾶς τοῦ κόσμου καὶ ὅταν προσφέρωμεν διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἐξάπλωσιν τοῦ ἔργου τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ, ὁπότε καὶ τιμῶμεν τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μας.

Ἡ τιμή, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν εἰς τὸν Θεόν, εἶναι τόσον ἐπιταγὴ Αὐτοῦ, ὅσον καὶ ἐκδήλωσις τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν.

Κυρίως εἰπεῖν, ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ τὸν τιμήσωμεν ἡμεῖς. Ἡ ἀξία καὶ τὸ μεγαλεῖόν Του εἶναι ἄπειρα καὶ ἀπέναντι αὐτῶν ἡμεῖς εἴμεθα πολὺ μικροί. Ἀλλὰ τιμῶντες τὸν Θεὸν δι᾿ οἱουδήποτε τρόπου καὶ μέσου, μαρτυροῦμεν ὅτι δὲν εἴμεθα ἀγνώμονες οὔτε ἐπιλήσμονες τῶν πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσιῶν Του — εὐεργεσιῶν καὶ εὐλογιῶν φυσικῶν, ὑλικῶν, πνευματικῶν. Μᾶς ἐχάρισεν ὑγείαν, διὰ νὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὰς ἀνάγκας ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεόν. Μᾶς ἐχάρισεν ὑλικὰ ἀγαθὰ — τροφήν, ἐνδυμασίαν, κατοικίαν κ.τ.λ.—διὰ τὴν περιποίησιν τῆς σωματικῆς ὑγείας, πρὸς ὑπηρεσίαν Αὐτοῦ. Μᾶς δίδει πλουσίως τὴν πνευματικὴν τροφὴν — τὴν Ἁγίαν Γραφήν, τὸ κήρυγμα τοῦ Λόγου, τὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν λοιπῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Πάντα ταῦτα εἶναι δωρεαὶ τῆς ἀφειδοῦς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, χορηγούσης εἰς ἡμᾶς πάντα τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν ἀπαιτούμενα. Πρέπει ὅμως πάντοτε:

α) Νὰ συναισθανώμεθα καὶ ἀναγνωρίζωμεν τὴν χάριν ταύτην τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς· καὶ (β) νὰ ἐκφράζωμεν τὴν συναίσθησιν ταύτην ὄχι μόνον διὰ λόγου, ἀλλὰ καὶ ἐμπράκτως, ὑποβαλλόμενοι δηλαδὴ προθύμως εἰς πᾶσαν θυσίαν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, ὡς καρπὸν ἀφ᾿ ἑνὸς μὲν τῆς πρὸς Αὐτὸν ἀφοσιώσεως ἀφ᾿ ἑτέρου δὲ τῆς ἀπ᾿ Αὐτοῦ ἐξαρτήσεως καὶ τῆς μετ᾿ Αὐτοῦ ἑνώσεως ἡμῶν.

Ἂν στρέψωμεν τώρα ἓν μόνον βλέμμα εἰς τὸν πέριξ κόσμον, ἀμέσως ἀντιλαμβανόμεθα τὸν ὄγκον τῶν ἀνθρώπων, ὅστις ὑποφέρει ἀπὸ ποικίλας ἀσθενείας, δι᾿ ὧν χάνει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἱκανότητά του πρὸς ἐργασίαν. Οὕτω θὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν ὑγείαν, τῆς ὁποίας ἀπολαύομεν ἡμεῖς.

Ἄλλο πλῆθος ἀνθρώπων ὑφίσταται τὰς προσβολὰς τῶν καιρικῶν μεταβολῶν,

χωρὶς ἐφόδια καὶ χωρὶς τὰ μέσα πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτῶν. Οὕτω θὰ ἐκτιμήσωμεν τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἔχομεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ οὐρανίου Πατρός μας.

Ἄλλο πλῆθος κόσμου τρέχει ἀκατάσχετον εἰς τὴν ὀλισθηρὰν κατωφέρειαν τῶν ἡδονῶν καὶ ἀπολαύσεων, τῶν παθῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν, τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης, τῆς ἐκλύσεως καὶ τῆς διαφθορᾶς, τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ ὑλισμοῦ, χωρὶς Θεοῦ, χωρὶς Χριστοῦ, χωρὶς Παρακλήτου, ἕρμαιον καὶ αἰχμάλωτον τῶν παθῶν του καὶ τῆς κενοδοξίας του· μὲ πᾶν δὲ βῆμά του, ὁ κόσμος οὗτος ἐγγίζει εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἀπώλειαν. Οὕτω θὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν πνευματικὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν ἀπεκτήσαμεν διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ πιστεύομεν ὅτι ἱστάμεθα ἐπὶ στερεοῦ καὶ ἀκλονήτου ἐδάφους

Καὶ μόνη ἡ ἀναγνώρισις ὅτι πᾶν ὅ,τι ἀπολαμβάνομεν προέρχεται ἀπὸ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, παρὰ τῷ ὁποίῳ δὲν ὑπάρχει «ἀλλοίωσις ἢ σκιὰ μεταβολῆς» (Ἰακώβ. α΄ 17), εἶναι ἰσχυρότατος λόγος νὰ μᾶς παρακινῇ διαρκῶς νὰ τιμήσωμεν τὸν Θεόν.

Α. Ἡ τιμή. «Τίμα τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου». Ἡ ἐντολὴ αὕτη, καθὼς καὶ ἡ τοῦ Δεκαλόγου: «Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου», ἔχουσιν ἀμφότεραι τὴν αὐτὴν Ἑβραϊκὴν λέξιν «Καββέϊδ,» τῆς ὁποίας ἡ ριζικὴ σημασία εἶναι «βάρος» καὶ καταλήγει εἰς τὴν σημασίαν «δόξα» καὶ «δοξάζω.» Ὥστε ἐδῶ θὰ ἐλέγομεν «Δόξασον τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου.»

Ἀνεφέραμεν ἤδη πῶς τιμῶμεν τὸν Κύριον:

α) Ὅταν διάγωμεν τοιαύτην ζωήν, ὥστε νὰ μὴ βλασφημῆται τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἕνεκεν ἡμῶν. Εἶναι ἡ περίπτωσις, κατὰ τὴν ὁποίαν συναισθανόμεθα ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐμπεπιστευμένη εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. β) Ὅταν γινώμεθα αἰτία τοῦ νὰ προσελκύηται ὁ ἁμαρτωλὸς κόσμος πρὸς τὸν Θεόν. Εἶναι ἡ περίπτωσις τῆς ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ μαρτυρίας μας. «Θέλετε εἶσθε εἰς ἐμὲ μάρτυρες...... ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. α΄. 8).

γ) Ὅταν φέρωμεν πρὸς τὸν Κύριον ὅ,τι διὰ τῆς ἐργασίας ἡμῶν ἀπεκτήσαμεν ἢ ἐκερδήσαμεν, διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν διάδοσιν τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ ζωῆς. Εἰς πάσας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ὑπάρχει μία βασικὴ καὶ θεμελιώδης ἀρχὴ—ἡ ἀρχὴ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης.

Ἀλλ᾽ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οὐσιαστικῶς δὲν ἔχομεν οὐδὲν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, διὰ νὰ προσφέρωμεν πρὸς τὸν Κύριον. Ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι ἔχομεν, πᾶν ὅ,τι θεωροῦμεν ἰδικόν μας, δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Εἶναι τοῦ Θεοῦ δῶρον. Ἡμεῖς δὲ εἴμεθα ἁπλοῖ διαχειρισταὶ ἢ οἰκονόμοι ὅλων τούτων τῶν ἀνεκτιμήτων δώρων τοῦ Θεοῦ—ὑγείας, πλούτου, πνευματικῆς ζωῆς. Μία ἀπόδειξις ἰσχυρὰ τοῦ ὅτι οὐδὲν ἔχομεν ἰδικόν μας εἶναι ὅτι οὐδεὶς δύναται ἀπερχόμενος τοῦ κόσμου τούτου νὰ λάβῃ μεθ᾽ ἑαυτοῦ τὰ ὅσα ἐκέρδησεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἑτέρα ἀπόδειξις τοῦ ὅτι πᾶν ὅ,τι ἀποθησαυρίζει ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸν ἑαυτόν του τὸ ἀποθησαυρίζει πράγματι διὰ τοὺς ἄλλους, εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι πολλάκις δὲν προφθάνει νὰ περατώσῃ τὰς ἀποταμιεύσεις του, διακοπτόμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀκμῆς καὶ τῶν προσπαθειῶν του.

Ἐν τούτοις ὁ Θεὸς θεωρεῖ ὡς ἀνῆκον εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος

μὲ τὸν κόπον καὶ μὲ τὴν προσπάθειάν του ἀγωνίζεται νὰ ἐξασφαλίζῃ διὰ τὴν χρῆσιν του. Ὁ Θεὸς ζητεῖ μόνον τὸ ἀνῆκον εἰς Αὐτόν. Ἡ ἀλήθεια ὅμως μένει ὅτι «τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέρομεν, Θεέ».

Β΄. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἡμῶν.

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καθορίζει ρητῶς τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ τιμῶμεν τὸν Θεόν. «*Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μας*», δηλαδὴ ἐκ τῶν ὑλικῶν μας πραγμάτων. Γεννᾶται ὅμως εὐλόγως ἐδῶ τὸ ἐρώτημα: «Ἔχει ὁ Θεὸς ἀνάγκην τῶν ὑπαρχόντων μας ἢ τῶν ὑλικῶν μας πραγμάτων; Ἤ, ἀφοῦ ἔχει τοιαύτην ἀνάγκην, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ταῦτα ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἀφοῦ Ἐκεῖνος τὰ χορηγεῖ εἰς ἡμᾶς;» Οὐσιαστικῶς ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην οὐδενὸς ὑλικοῦ πράγματος. «Τίνα χρείαν ἔχω τῶν ὁλοκαυτωμάτων σας καὶ τῶν θυσιῶν σας καὶ τῶν ἑορτῶν σας;» (Ἠσ. α΄ 11). Ἂν εἶχε, θὰ ἐξεύρισκε τὸν τρόπον τοῦ νὰ μὴ ζητῇ ταῦτα παρ᾽ ἡμῶν. Ἄλλως τε ὁ Θεὸς εἶναι αὐτάρκης, ὥστε οὐδενὸς ἔχει χρείαν. Ἀλλὰ ζητῶν ταῦτα παρ᾽ ἡμῶν, ὁ Θεὸς ζητεῖ αὐτὰ δι᾽ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, διὰ τὴν χρῆσιν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὰς ἀνάγκας τὰς ὑλικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς τῶν πλασμάτων Του. Καὶ μὲ ποίαν σπουδαιότητα καὶ μεγαλεῖον ὁμιλεῖ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὅταν λέγῃ ἐν τῇ παραβολῇ τῆς ἡμέρας τῆς Κρίσεως (Ματθ. κε΄. 31—46): «Καθ᾽ ὅσον ἐκάμετε εἰς ἕνα τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, εἰς ἐμὲ ἐκάμετε», ἢ καὶ τὸ ἀντίθετον: «Καθ᾽ ὅσον δὲν ἐκάμετε εἰς ἕνα τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ εἰς ἐμὲ ἐκάμετε». Μὲ ἄλλους λόγους ὁ Κύριος ἡμῶν συνεταύτισεν Ἑαυτὸν μὲ πάντα ἄνθρωπον ἔχοντα ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν, τῆς μερίμνης, τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς βοηθείας τῆς ἰδικῆς μας, ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς. Ἑπομένως ὁ Θεός, ζητῶν νὰ τιμῶμεν Αὐτὸν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἡμῶν, ζητεῖ νὰ χρησιμοποιῶμεν ταῦτα ὑπὲρ τῶν πλασμάτων Του, ἢ ἀντιστρόφως, ὅ,τι δίδομεν εἰς ἀνθρώπους ὁμοιοπαθεῖς μὲ ἡμᾶς δίδομεν εἰς τὸν Κύριον καὶ τιμῶμεν τὸν Κύριον.

Γ΄. Τιμᾶν τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὑπὲρ τοῦ πνευματικοῦ καλοῦ τοῦ κόσμου.

Τὸ μεγαλείτερον εὐεργέτημα, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ γίνῃ εἰς ἄνθρωπον ἁμαρτωλόν, εἶναι νὰ κατωρθώσωμεν νὰ σώσωμεν τὴν ψυχήν του ἐκ τῆς αἰωνίου καταδίκης. Ὁ περισσότερος, διὰ νὰ μὴ εἴπω, ὅλος ὁ κόσμος, πάσχει λόγῳ τῆς ἁμαρτίας. Ἂν δώσῃς εἰς ἄνθρωπόν τινα χρήματα διότι πάσχει, δὲν προσφέρεις εἰς αὐτὸν τίποτε· ἐπειδὴ τὰ χρήματα φεύγουν—περιουσίαι ἀξίας ἑκατομμυρίων χάνονται καθ᾽ ἑκάστην. Ἂν τοῦ δώσῃς ἄρτον, μετ᾽ ὀλίγον θὰ εὑρεθῇς πάλιν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τοῦ δώσῃς. Καὶ ὅ,τι δήποτε ἄλλο ἤθελες δώσει εἰς αὐτόν, θᾶττον ἢ βράδιον θὰ εὑρεθῇς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὸ ἐπαναλάβῃς, διότι ταχέως παρέρχονται ταῦτα καὶ ὁ πάσχων μεταπίπτει εἰς μεγαλειτέραν ἔνδειαν. Σημείωσον ὅμως τοῦτο, ἀναγνῶστα, ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω δὲν ἐννοῶ ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ πᾶσα φιλάνθρωπος πρᾶξις καὶ νὰ σταματήσουν αἱ εὐεργετικαὶ πράξεις· τοὐναντίον μάλιστα ἔχομεν τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ, ὅστις καθ᾽ ὅλον τὸν βίον του ἐπὶ τῆς

γῆς διήρχετο εὐεργετῶν τοὺς πάντας. Καὶ ἑπομένως πᾶς μιμητὴς τοῦ Χριστοῦ ὀφείλει νὰ πράττῃ τὸ ἴδιον ὡς ἀπόρροιαν τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀφοσιώσεώς του. Ἀλλὰ λέγω ὅτι ὑπάρχει τι πολὺ ὑψηλότερον τῶν ὑλικῶν καὶ φθαρτῶν πραγμάτων διὰ τὸν ἁμαρτωλὸν, ὑπάρχει τι εὐεργέτημα μονιμώτερον καὶ διαρκέστερον, τὸ ὁποῖον οὔτε ὁ χρόνος οὔτε ἡ ἀσθένεια δύναται νὰ καταστρέψῃ· καὶ ὁ θησαυρὸς οὗτος, τὸ μέγα τοῦτο ἀγαθόν, εἶναι ὁ Χριστός, εἶναι ἡ Ἁγία Γραφή, εἶναι ὁ χαρακτὴρ ὁ μορφωθεὶς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἴσως νὰ εἴπῃς: «Πῶς δύναμαι ἐγὼ νὰ παράσχω μίαν τοιαύτην εὐεργεσίαν ἢ βοήθειαν ἄϋλον καὶ ἄφθαρτον εἰς τὸν ὑλικὸν ἄνθρωπον;» Δύνασαι, ἀδελφέ μου, νὰ τὸ κάμῃς διὰ τῆς θυσίας ὀλίγου χρήματος καὶ νὰ καταστήσῃς εὐτυχῆ τὸν συναμαρτωλόν σου ἄνθρωπον.

Τὴν εὐεργεσίαν ταύτην ἢ πρέπει νὰ τὴν πραγματοποιήσῃς διὰ τῆς προσωπικῆς σου δράσεως ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ πλησίον σου ἢ πρέπει νὰ ὑποστῇς χάριν αὐτῆς μίαν θυσίαν ὑλικήν. Κ᾽ ἐνῷ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔχει ἄφθαρτον, ἀτελεύτητον καὶ αἰώνιον δύναμιν, ἔχει καὶ τὴν φθαρτήν του μορφὴν — τὸν χάρτην καὶ τὴν μελάνην, τὸ τυπογραφεῖον καὶ τὸν τυπογράφον, τὸν εὐαγγελιστὴν καὶ τὸν Κήρυκα, τὸν βιβλιοπώλην τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας, δι᾽ ὧν μεταφέρονται οὗτοι εἰς διάφορα μέρη. Τὸ δὲ σύνολον τούτων κινεῖται δι᾽ ὑλικῶν μέσων — τοῦ χρήματος — ὥστε νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐκπληρώσουν τὸν προορισμόν των. Τοιουτοτρόπως τὰ ὑπάρχοντά μας, τὸ χρῆμά μας γίνεται μέσον· δι᾽ οὗ τιμῶμεν τὸν Κύριον.

Ὁ γραπτὸς Λόγος τοῦ Θεοῦ αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν εἶναι διδάσκαλος, εἶναι φῶς, εἶναι δύναμις, καὶ δὲν ἔχει χρείαν κηρύκων, ἴσως καὶ ἑρμηνευτῶν καὶ διδασκάλων. Μόνος του ἐκτελεῖ — ναί, ἐξετέλεσε, θαύματα. Ἀλλ᾽ ὅταν ὁ πεπωρωμένος καὶ ἀναίσθητος ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας κοιμᾶται ἀμέριμνος ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ μεγίστου κινδύνου, ὅστις τὸν ἐπαπειλεῖ, τότε τί πρέπει νὰ γίνῃ; Ὢ, τότε ἐν γνώσει τοῦ μεγίστου τούτου κινδύνου ἢ θὰ μεταβῶμεν ἡμεῖς ἢ θὰ πέμψωμεν ἄλλους ἀνθρώπους πρὸς ἀφύπνισίν του. Οἱ ἄλλοι οὗτοι, ἄνθρωποι ἀφιερωμένοι εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργοὶ Αὐτοῦ, ἔχουσιν ἀνάγκην τόσον τῶν προσευχῶν μας καὶ τῆς ἠθικῆς μας ὑποστηρίξεως, ὅσον καὶ τῶν χρημάτων μας, τοῦ καρποῦ τῶν κόπων καὶ μόχθων μας, τῶν ὑπαρχόντων μας, τὰ ὁποῖα οὕτω δίδομεν εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ χρησιμοποιῶνται δι᾽ αὐτούς.

Ὅπως δὲ ἐλέγομεν ἐν ἀρχῇ, τὸ νὰ τιμήσωμεν τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, εἶναι καὶ ἡ ἔκφρασις τῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας ἡμῶν διὰ τὴν σωτηρίαν, ἥτις ὄχι μόνον μᾶς ἀπεκαλύφθη ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ὁποίας μετέχομεν καὶ τὴν ὁποίαν θέλομεν νὰ μεταδώσωμεν εἰς πάντα ἄνθρωπον.

Ἑπομένως, ἀναγνῶστα, ὅσον δίδεις εἰς τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου, τόσον τιμᾷς τὸν Κύριον καὶ τόσον ἐκτιμᾷς τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν ἀπήλαυσας.

Ὅταν ἐξοδεύῃς διὰ τὸν ἑαυτόν σου, διὰ τὰς ἀνάγκας σου ὁλοκλήρους δεκάδας χιλιάδων εἰς πράγματα πρόσκαιρα καὶ ὑλικά, πῶς νὰ σὲ χαρακτηρίσω—ὄχι ἐγώ— ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς νὰ σὲ χαρακτηρίσῃ; Ὅταν θέλῃς νὰ ἐξοφλήσῃς τὸν Θεὸν μὲ ὀλίγα

λεπτὰ ἢ ὀλίγας δραχμάς; Δὲν θέλω νὰ εἴπω ὅτι ὁ Θεὸς περιφρονεῖ τὰ μικρὰ ποσά. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἀλλὰ λέγω ὅτι ὀφείλεις ὡς Χριστιανός, ἐκτιμῶν τὴν σωτηρίαν σου καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς πνευματικῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνεις, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς ὅσα ἐξοδεύεις διὰ τὰς καθημερινάς σου ὑλικὰς ἀνάγκας, νὰ τιμᾷς καὶ τὸν Κύριον, προσφέρων ὄχι ψυχία τινὰ ἀλλά, ὡς ἐλέχθη διὰ τὴν πτωχὴν ἐκείνην χήραν, «πᾶν ὅ,τι ἔχεις». Ὁ σφυγμὸς τῆς πνευματικῆς σου ζωῆς καὶ ὑγιείας εἶναι ὁ βαθμὸς τῶν ὑπὲρ τοῦ Κυρίου ὑλικῶν σου θυσιῶν. Εἰς τὰς ἐκκλησίας μας δὲν θὰ ὑπῆρχε ζήτημα οἰκονομικὸν καὶ ὅλαι αἱ ἀνάγκαι θὰ ἐπληροῦντο, ἐὰν ἕκαστος Χριστιανὸς συνεισέφερεν— ἐτίμα τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων του— ἀναλόγως τῶν ὅσα δαπανᾷ διὰ τὸν ἑαυτόν του.

Ἡ Π. Διαθήκη ὥριζε τὸ δέκατον ὡς μέτρον τῆς διὰ τὸν Θεὸν συνεισφορᾶς. Η Κ. Διαθήκη δὲν ὁρίζει τοιοῦτο μέτρον, ἀλλὰ κἄτι περισσότερον, ὅταν διακηρύττῃ: «Ὁ σπείρων μὲ φειδωλίαν καὶ μὲ φειδωλίαν θέλει θερίσει καὶ ὁ σπείρων μὲ ἀφθονίαν καὶ μὲ ἀφθονίαν θέλει θερίσει.... οὐχὶ μὲ λύπην ἢ ἐξ ἀνάγκης· διότι τὸν ἱλαρὸν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός» (Β΄. Κορ. θ΄. 6—7).

Ὅσα δίδεις καὶ ὅ,τι δίδεις εἰς τὸν Κύριον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου, συντελεῖ εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστῶν, εἰς τὴν σωτηρίαν ἁμαρτωλῶν ψυχῶν. Τίμα λοιπὸν τὸν Κύριον γενναίως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου, καὶ Αὐτὸς θὰ σοὶ τὸ ἀνταποδώσῃ πλουσίως!

Π. Γ. Λογγινίδης

ΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

Ὑπὸ Ριχάρδου Τρὲντς (Richard Trench)

(κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

(συνέχεια)

Β΄.

Ἡ παραβολὴ τῶν ζιζανίων.

«***Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν εἰς αὐτούς***». Καὶ τῆς παραβολῆς πάλιν ταύτης τῶν ζιζανίων ἔχομεν αὐθεντικὴν ἑρμηνείαν ἐκ τῶν χειλέων αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Εὐτυχῶς· διότι, ὡς γνωρίζουσιν οἱ μελετῶντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς παραβολῆς ταύτης πολλὰ ζητήματα ἐπήγασαν. Εἰς πᾶσαν φάσιν τῆς διενέξεως πρὸς τοὺς ***Δονατιστὰς*** [1], εὑρίσκομεν μνείαν τῆς παραβολῆς τῶν ζιζανίων· ἡ δὲ ἐπ' αὐτῆς μελέτη ἡμῶν θὰ μᾶς φέρῃ ἐξ ἀνάγκης εἰς ἐπαφὴν πρὸς διαφόρους θεολογικὰς διενέξεις, αἵτινες ἂν καὶ φαίνωνται

(1) Σχίσμα τοῦ 4ου αἰῶνος μ. Χρ.

ὅτι ἐξέλιπον, ἐν τούτοις διαρκῶς ἀνακύπτουσι πάλιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας.

« ***Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ ἄνθρωπον, ὅστις ἔσπειρε καλὸν σπόρον ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ*** ». Καὶ ὁ Κύριος ἐπεξηγῶν τοῦτο λέγει παρακατιών: « ***Ὁ σπείρων τὸν καλὸν σπόρον εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*** ». Διὰ τῆς ὀνομασίας ταύτης συνείθιζεν ὁ Κύριος νὰ ὀνομάζῃ ἑαυτόν. Τὴν εὑρίσκομεν καὶ εἰς τὴν Π. Διαθήκην (Δαν. η'. 13). Σημαίνει δὲ ὅτι μόνος ὁ Χριστὸς ὑπῆρξεν ὁ ἀληθὴς καὶ ὑψηλὸς τύπος τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἔπλασεν αὐτὸν ὁ Δημιουργὸς—ὁ δεύτερος Ἀδάμ, ὅστις, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν πρῶτον Ἀδάμ, θὰ διετήρει ἄμωμον καὶ ἀλώβητον τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀληθοῦς ἀρχηγοῦ καὶ ἀντιπροσώπου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν ἀρχῇ φαίνεται παρουσιαζομένη ἐλαφρά τις ἀσυμφωνία μεταξὺ τῆς παραβολῆς ταύτης καὶ τῆς προηγουμένης. Ἐκεῖ εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος ἀναγινώσκομεν: « ***Ὁ σπόρος εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ*** ». Ἐδῶ: « ***Ὁ καλὸς σπόρος, οὗτοι εἶναι οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας*** ». Ἐν τούτοις ἡ ἀσυμφωνία εἶναι μόνον φαινομενική. Εἰς τὴν πρώτην παραβολήν, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ παρίσταται ὡς τὸ μέσον, δι' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἀναγεννῶνται καὶ γίνονται «υἱοὶ τῆς βασιλείας, ὡς ἐν τῇ ὑπὸ μελέτην παραβολῇ.

Ἡ ἑπομένη φρᾶσις « ***Ὁ ἀγρὸς εἶναι ὁ κόσμος*** » μᾶς φέρει εὐθὺς εἰς τὴν μεγάλην θεολογικὴν διένεξιν, περὶ ἧς ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω. Αἱ ὀλίγαι αὗται λέξεις φαίνονται στερούμεναι μεγάλης σπουδαιότητος, καὶ ὅμως περὶ αὐτὰς περιεστράφη θεολογικὴ συζήτησις καὶ πολεμικὴ μεγαλειτέρα πάσης ἄλλης, ἐκτὸς ἴσως ἐκείνης, ἥτις ἠγέρθη ἐπὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν τελετὴν τῆς Εὐχαριστίας.

Ὡς γνωστόν, οἱ Δονατισταὶ ἐδικαιολόγουν τὴν ἀπόσχισιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἑξῆς: Ἡ Ἐκκλησία, ἔλεγον, εἶναι ἢ πρέπει νὰ ἦναι σῶμα τελείως ἅγιον· ἡ ἁγιότης αὕτη δὲν εἶναι ἁπλῶς *μία* τῶν οὐσιωδῶν ἰδιοτήτων, ἀλλ' ***ἡ κυρίως οὐσιώδης*** ἰδιότης τῆς Ἐκκλησίας. Συνεπῶς, ἐνῷ εἶναι δυνατὸν ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἐκκλησίας νὰ ὑποκρύπτωνται ὑποκριταί, τοὺς ὁποίους κανεὶς δὲν μαντεύει, ἐξ ἄλλου ἐὰν ἡ Ἐκκλησία ἀνέχηται εἰς τὴν κοινωνίαν της ἀνθρώπους φανερῶς ἀσεβεῖς καὶ δὲν τοὺς ἀποβάλλῃ, τότε δὲν εἶναι πλέον ἡ γνησία καὶ ἁγία Ἐκκλησία, καὶ πρέπει οἱ πιστοὶ νὰ ἀποχωρισθοῦν αὐτῆς, ἄλλως παραμένοντες ἐντὸς αὐτῆς μαζὺ μὲ τοὺς εἰρημένους ἀναξίους καὶ ἀσεβεῖς, θὰ μολυνθοῦν καὶ αὐτοί.

Εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἀντιλήψεώς των ταύτης οἱ Δονατισταὶ ἰσχυρίζοντο ὅτι ὅσα λέγει ἡ Γραφὴ περὶ τῆς καθαρότητος καὶ ἁγιότητος τῆς Ἐκκλησίας (ὡς ἐν Ἡσα. νβ'. 1 καὶ ἀλλαχοῦ) ἀπέβλεπον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἑπομένως, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία δὲν ἦτο καθαρὰ καὶ ἁγία, δὲν ἦτο ἡ γνησία Ἐκκλησία.

Κατὰ τῶν Δονατιστῶν ἀντεπεξῆλθε σθεναρῶς ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος, ὅστις διεκήρυξεν ὅτι ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία παρ' ὅλα τὰ ἐναντία φαινόμενα, εἶναι πράγματι σῶμα ἅγιον, διότι μόνον ἐκεῖνοι εἶναι ἀληθῆ μέλη αὐτῆς, οἵτινες εὑρίσκονται εἰς ἀληθῆ καὶ ζῶσαν κοινωνίαν μὲ τὸν Χριστὸν καὶ συνεπῶς μετέχουσι τοῦ ἁγιάζοντος Πνεύματος αὐτοῦ. Πάντες οἱ ἄλλοι, ὅσον δήποτε καὶ ἔχωσι τὴν

ἐξωτερικὴν παράστασιν μελῶν Ἐκκλησίας, εὑρίσκονται μὲν ἐντὸς αὐτῆς κατὰ τύπους, ἀλλὰ δὲν ἀποτελοῦσι γνήσια μέλη αὐτῆς. Συνθλίβουσι τὸν Χριστόν, ὡς οἱ ὄχλοι, ἀλλὰ δὲν ἐγγίζουσιν Αὐτόν, ὡς ἡ πιστεύουσα γυνὴ (Λουκ. η΄. 45). Οἱ τοιοῦτοι, εἴτε εἶναι κεκρυμμένοι ὑποκριταὶ εἴτε ἐν τῷ φανερῷ παραβάται τῶν Θείων ἐντολῶν, δὲν δύνανται νὰ μολύνωσι τοὺς ἀληθεῖς πιστοὺς τῆς Ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν συμμερίζονται τὰς ἰδέας αὐτῶν ἢ δὲν συμμετέσχουσιν εἰς τὰς πονηράς των πράξεις. Εἶναι ὅπως τὰ ἀκάθαρτα ζῷα, τὰ παραληφθέντα ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ ὁμοῦ μὲ τὰ καθαρὰ—ὅπως τὰ ἐρίφια, τὰ βόσκοντα εἰς τὴν αὐτὴν βοσκὴν μὲ τὰ πρόβατα—ὅπως τὰ ἄχυρα, τὰ κείμενα εἰς τὸ αὐτὸ ἀλώνιον ἀναμὶξ μὲ τὸν σῖτον—ὅπως τὰ ζιζάνια, τὰ συναυξάνοντα εἰς τὸν αὐτὸν ἀγρὸν ἀναμὶξ μὲ τὸν καλὸν σπόρον—προσκαίρως μόνον, μέχρι τοῦ τελικοῦ διαχωρισμοῦ τοῦ καλοῦ ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Οἱ Δονατισταὶ συνεταύτιζον ἀπολύτως τὴν ὁρατὴν καὶ ἱστορικὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ἀόρατον Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν μόνος ὁ Κύριος γνωρίζει καὶ οὐχὶ ἄνθρωπος. Ὁ Αὐγουστῖνος, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ἀνεγνώριζεν ὅτι ἡ ὑπάρχουσα ὁρατὴ Ἐκκλησία εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τελικὴν καὶ δεδοξασμένην Ἐκκλησίαν, ἀφ' ἑτέρου ἠρνεῖτο ὅτι ἡ ταυτότης αὐτὴ ἦτο πλήρης κατ' ἔκτασιν. Διότι τώρα ἡ ὁρατὴ Ἐκκλησία πάσχει ἀπὸ προσφύσεις τινάς, αἱ ὁποῖαι ἐν καιρῷ θὰ ἀποδειχθῶσιν ὅτι δὲν ἀπετέλουν μέρος τοῦ σώματος αὐτῆς καὶ θὰ ἀποκοπῶσι. Καὶ εἰς ἀπόδειξιν ἐπεκαλέσθη τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων καὶ τὴν παραβολὴν τοῦ δικτύου. Ὅπως τὰ ζιζάνια εἶναι ἀναμεμιγμένα μετὰ τοῦ σίτου, ἀλλὰ μίαν ἡμέραν θὰ ἀποχωρισθῶσι καὶ θὰ καῶσιν—ὅπως εἰς τὸ δίκτυον συγκλείονται παντὸς εἴδους ἰχθῦς, καλοί τε καὶ ἄχρηστοι, ὧν ἡ διαλογὴ γίνεται κατόπιν—οὕτω καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι συνυπάρχουσι, μετὰ τῶν πιστῶν καὶ ἀληθῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, καὶ πονηροὶ καὶ ἀχρεῖοι, μέχρι τῆς τελικῆς κρίσεως καὶ διαχωρίσεως. Τὸ νὰ ζητῆται ἀπὸ τοῦδε ὁ διαχωρισμός, ὡς ἔπραττον οἱ Δονατισταί, εἶναι ὡς ἐὰν οἱ δοῦλοι τῆς παραβολῆς, παρὰ τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ κυρίου των, προέβαινον εἰς τὴν πρόωρον καὶ βιαίαν ἐκρίζωσιν τῶν ζιζανίων.

Εἰς τοῦτο ἀπήντων οἱ Δονατισταί: «Ἀλλ' ὁ Κύριος ρητῶς λέγει ὅτι ὁ ἀγρὸς εἶναι ὁ κόσμος, ὄχι ἡ Ἐκκλησία. Ἑπομένως ἡ παραβολὴ δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας». Εἶναι ὅμως φανερὸν εἰς πάντα ἀμερόληπτον κριτήν, ὅτι ἂν καὶ ὁ Κύριος λέγῃ ὅτι ὁ ἀγρὸς εἶναι ὁ κόσμος, ἐν τούτοις ἡ ὅλη παραβολὴ ρητῶς ἀφορᾷ εἰς τὴν «βασιλείαν τῶν οὐρανῶν», ἤτοι, τὴν Ἐκκλησίαν. Δὲν ἐχρειάζετο παραβολή, διὰ τὰ διδαχθῶσιν οἱ μαθηταὶ ὅτι ἐν τῷ ***κόσμῳ*** συνυπάρχουσι κακοὶ ἄνθρωποι ἀναμὶξ μετὰ τῶν ἀγαθῶν—τοῦτο εἶναι πασίγνωστον καὶ αὐταπόδεικτον. Ἦτο ὅμως ἀνάγκη νὰ διδαχθῶσιν οἱ μαθηταὶ ὅτι καὶ ***ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ*** θὰ συνήντων τὴν αὐτὴν ἀνάμιξιν κακῶν καὶ ἀγαθῶν Χριστιανῶν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῶσιν ἐκ τῆς παραδόξου ταύτης ἀληθείας καὶ νομίσωσιν ὅτι αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ δὲν ἦσαν πισταί.

«Ἀλλ' ἐνῷ ἐκοιμῶντο οἱ ἄνθρωποι, ἦλθεν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀνεχώρησε». Ἡ πρᾶξις αὐτὴ τοῦ «ἐχθροῦ» δὲν ἦτο φανταστική τις ἐπινόησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἀλλ' ὡς φαίνεται οὐχὶ ἀσυ-

νήθης πρᾶξις κακοβουλίας—πρᾶξις γνωστὴ εἰς τοὺς ἀκροατὰς τῆς παραβολῆς. Ἡ Ρωμαϊκὴ νομοθεσία ρητῶς ἀναφέρει καὶ τιμωρεῖ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν. Ἐν Ἰνδοστάνῃ μέχρι σήμερον οὐχὶ σπανίως διαπράττεται παρόμοιον ἀδίκημα· ἐχθρός τις τοῦ κτηματίου, ὅστις ἔσπειρε τὸν ἀγρόν του, μεταβαίνει νύκτωρ καὶ σπείρει τοὺς σπόρους ἑνὸς χόρτου ὀνόματι «παντινέλλου», ὅπερ ἀναπτύσσεται τάχιστα καὶ ὄχι μόνον ἀποπνίγει τὸν σπαρέντα σῖτον, ἀλλὰ καὶ διακλαδοῦται εἰς τὸ χῶμα τόσον ἀκατασχέτως, ὥστε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ οὐδὲ τὸ ἑπόμενον ἔτος κατορθώνει νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς μάστιγος ταύτης. Ὁμοίως καὶ ἐν Ἰρλανδίᾳ ἔχουσι σημειωθῆ παραδείγματα καλλιεργητῶν, ἐξωσθέντων ἐκ μισθίων ἀγρῶν, οἵτινες πρὶν ἢ ἀναχωρήσωσιν, ἔσπειραν αἶραν (ἦραν) ἢ παρόμοια βλαβερὰ βότανα εἰς τοὺς ἀγρούς, ἵνα ἀχρηστεύσωσιν αὐτούς.

«*Ἐνῷ ἐκοιμῶντο οἱ ἄνθρωποι*». Ἑρμηνευταί τινες, ὡς ὁ Αὐγουστῖνος, εἰς τὴν φρᾶσιν ταύτην διαβλέπουσι μομφὴν ἐπὶ ἀμελείᾳ καὶ ἐλλείψει ἐπαγρυπνήσεως κατὰ τῶν ἐργατῶν τῆς παραβολῆς, ἤτοι, κατὰ τῶν προεστώτων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς μὴ καταβαλόντων τὴν δέουσαν ἄγρυπνον ἐποπτείαν πρὸς ἀποτροπὴν τῶν αἱρέσεων καὶ πλανῶν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἑρμηνεία ὅμως αὕτη εἶναι κάπως βεβιασμένη. Οἱ ἐργάται, ἂν ἐκοιμήθησαν μετὰ τὴν κοπιώδη ἐργασίαν τῆς ἡμέρας, δὲν ἦσαν οἱ ἐνδεδειγμένοι νὰ ἀγρυπνήσωσι καὶ τὴν νύκτα πρὸς φύλαξιν τοῦ ἀγροῦ. Ἡ φρᾶσις μᾶλλον ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ «νύκτωρ», «Κατὰ τὴν νύκτα». Ὁ ἐχθρός, τοῦτ᾽ ἔστιν, ἐχρησιμοποίησε διὰ τὴν πρᾶξίν του τὴν ὥραν, καθ᾽ ἣν συνειθίζουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ κοιμῶνται.

Ὁ «ἐχθρός, ὅστις ἔσπειρε τὰ ζιζάνια», μᾶς ἐξηγεῖ ὁ Κύριος, «εἶναι ὁ Διάβολος». Ἐνταῦθα μᾶς παρουσιάζεται ὁ Σατανᾶς, ὄχι εἰς τὴν γενικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν ἀνὰ τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ὡς ὑπονομεύων αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Ὡς λέγει ὁ Χρυσόστομος: «Μετὰ τοὺς προφήτας οἱ ψευδοπροφῆται, μετὰ τοὺς ἀποστόλους οἱ ψευδαπόστολοι, μετὰ τὸν Χριστὸν ὁ Ἀντίχριστος». Παρατηροῦμεν δὲ μετὰ πόσης σαφηνείας διατυποῦται ἐνταῦθα ἡ διδασκαλία περὶ τοῦ Σατανᾶ καὶ τῆς ἀκοιμήτου ἐχθρότητος αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Εἶναι ὁ ἐχθρὸς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ᾽ εἶναι καὶ ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου.

«*Τὰ ζιζάνια*». Ἡ λέξις αὕτη μόνον ἐνταῦθα ἀπαντᾷ καὶ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ, εἰμὴ εἰς τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Μέγα Ἐτυμολογικὸν (τοῦ 10ου αἰῶνος) τὴν ἐτυμολογεῖ ὡς ἑξῆς: «Παρὰ τὸ σῖτος καὶ ἰζάνω», ἤτοι, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον φύεται μαζὺ μὲ τὸν σῖτον. Δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ ἡ γνωστὴ αἶρα (ἧρα), ἥτις πολλάκις συμφύεται μὲ τὸν σῖτον, ὅταν οὗτος δὲν ἐκαθαρίσθη πρὸ τοῦ νὰ σπαρῇ. Εἶναι εἶδός τι ἐκπεφυλισμένου σίτου. Οὕτως ἀποκλείεται ἡ διαστροφή, ἣν οἱ Μανιχαῖοι ἔκαμον τῆς παραβολῆς ταύτης, διδάσκοντες ὅτι σῖτος καὶ ζιζάνια εἶναι διάφορα κατὰ τὸ εἶδος καὶ ὅτι συνεπῶς, ὅπως τὰ ζιζάνια δι᾽ οὐδεμιᾶς καλλιεργείας δύναται νὰ γίνωσι σῖτος, οὕτω καὶ οἱ «υἱοὶ τοῦ Πονηροῦ» δὲν δύνανταί ποτε νὰ μεταβληθῶσιν εἰς «υἱοὺς τῆς βασιλείας». Ὁ Σατανᾶς ὅμως δὲν δύναται νὰ δημιουργήσῃ «τέκνα τοῦ σκότους»· δύναται μόνον νὰ διαφθείρῃ «τέκνα τοῦ φωτός». Ἡ φύσις αὕτη τῶν ζιζανίων εἶναι ἐπίσης διδακτικὴ εἰς τὸ ζήτημα τῆς

ἀρχικῆς προελεύσεως τοῦ κακοῦ. Τὸ κακὸν προῆλθεν οὐχὶ ἐκ γενέσεως, ἀλλ' ἐξ ἐκφυλισμοῦ τοῦ ἀγαθοῦ.

Ἀφοῦ ἔσπειρε τὰ ζιζάνια, ὁ ἐχθρὸς «***ἀνεχώρησε***». Τὸ ἔργον του ἐν ἀρχῇ ἦτο ἀφανὲς καὶ δὲν ἐφαίνετο ὅτι ἦτο ἔργον αὐτοῦ. Ποσάκις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς πλάνης ὑπῆρξαν δυσδιάκριτοι! Ποσάκις ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ ἐξελίξει των ἀπεδείχθησαν ὀλέθρια, ἐφαίνοντο κατ' ἀρχὰς ὡς ὑψηλοτέρα καὶ εὐγενεστέρα τις μορφὴ ἀγαθοῦ. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀληθῶς ἐν τῇ θεοπνευστίᾳ αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ «τὸ μυστήριον τῆς ἀνομίας» (Β.΄ Θεσσ. β.΄ 7), ὅπερ ἤδη εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ἀποστόλων εἶχεν ἀρχίσει ἐνεργοῦν. Ἀλλ' εἰς τοὺς πολλοὺς τὸ πονηρὸν ἐφαίνετο ὡς ἀγαθόν, ἕως οὗ λάβῃ τὴν πλήρη του ἀνάπτυξιν, ὅπως εἰς τοὺς δούλους τῆς προκειμένης παραβολῆς τὰ ζιζάνια ἐφαίνοντο ὡς σῖτος, ἕως οὗ «ἐβλάστησαν καὶ ἔκαμον καρπόν». Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπεν: «Ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν θέλετε γνωρίσει αὐτούς».

«***Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον πρὸς αὐτόν, Κύριε, καλὸν σπόρον δὲν ἔσπειρας ἐν τῷ ἀγρῷ σου; πόθεν λοιπὸν ἔχει τὰ ζιζάνια;***» Ὁ Θεοφύλακτος εἰς τοὺς «δούλους» τούτους διαβλέπει τοὺς ἀγγέλους, ἀγανακτοῦντας διὰ τὴν ὕπαρξιν αἱρέσεων καὶ σκανδάλων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἀλλ' εἰς τὸ 30ὸν ἐδάφιον οἱ «θερισταί», οἵτινες ἐν καιρῷ εὐθέτῳ θὰ συλλέξωσι, θὰ ἀποχωρίσωσι καὶ θὰ κατακαύσωσι τὰ ζιζάνια, εἶναι τόσον προφανῶς οἱ ἄγγελοι τῆς ἐσχάτης Κρίσεως, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ἀγγέλους τοὺς «δούλους», οἵτινες ἀσάφως προτείνουσι τὴν πρόωρον καὶ βιαίαν ἐκρίζωσιν τῶν ζιζανίων. Οὗτοι εἶναι μᾶλλον ἄνθρωποι, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, ὑφ' οὗ καὶ οἱ μαθηταί, ὅταν ἤθελον νὰ διατάξωσι να καταβῇ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς ἀφιλοξένου κώμης τῶν Σαμαρειτῶν (Λουκ. θ΄ 54). Καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι ἐνεπνέοντο ἐκ ζήλου διὰ τὴν τιμὴν τοῦ Κυρίου αὐτῶν· ἀλλ' ὁ ζῆλός των εἶχεν ἀνάγκην διαφωτίσεως καὶ συγκρατήσεως.

Ἡ ἐρώτησις τῶν δούλων: «***Καλὸν σπόρον δὲν ἔσπειρας εἰς τὸν ἀγρόν σου;***» ἐκφράζει καλῶς τὴν ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν, ἣν ᾐσθάνθησαν ἀνέκαθεν, ἰδίως κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας, οἱ ζηλωταὶ Χριστιανοί, βλέποντες τὴν θλιβερὰν πνευματικὴν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ διερωτῶντες ἑαυτούς: «Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔνδοξος Ἐκκλησία, ἡ μὴ ἔχουσα σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων;» Δικαίως οἱ πιστοὶ θὰ ἐξέχεον ἐν θλίψει τὰς ἀπορίας των ταύτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν προσευχῇ: «Δὲν ἵδρυσας τὴν Ἐκκλησίαν σου νὰ ἦναι ἁγία καὶ ἄμωμος κοινωνία; Δὲν ἔδωκας εἰς αὐτὴν διδασκαλίαν ἥτις μόνον καρποὺς δικαιοσύνης δύναται νὰ φέρῃ; Πόθεν λοιπὸν τὰ ζιζάνια — αἱ πλάναι, αἱ ἑτεροδιδασκαλίαι, αἱ αἱρέσεις, τα σχίσματα, ἡ φανερὰ παράβασις τῶν ἐντολῶν σου, ἡ ἀσύστολος διαφθορὰ τῶν φερόντων τὸ ὄνομά Σου;»

Ἡ ἀπάντησις τοῦ οἰκοδεσπότου καθορίζει σαφῶς τὴν προέλευσιν τοῦ κακοῦ: «***Ἐχθρὸς ἄνθρωπος ἔκαμε τοῦτο***». Τὸ κακὸν δὲν ἀποδίδεται εἰς τὴν ἀτέλειαν, τὴν ἄγνοιαν, τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀνθρώπου, διότι τότε θὰ καθίστατο ἀδύνατον τὰ πραγματοποιηθῇ ποτε τὸ Θεῖον σχέδιον ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλ' ἀποδίδεται εἰς τὰς ἀντιδράσεις τοῦ μεγάλου πνευματικοῦ ἐχθροῦ. Ὅταν δὲ οἱ

δοῦλοι ἠρώτησαν ἐκ νέου: «***Θέλεις λοιπὸν νὰ ὑπάγωμεν καὶ νὰ συλλέξωμεν αὐτά;***» ἡ ἀπάντησις τοῦ οἰκοδεσπότου ἦτο κατηγορηματική: «***Οὐχί***», Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην βλέπομεν προβάλλοντα τὸν πειρασμόν, ὅστις συχνὰ παρουσιάσθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸν ὁποῖον δυστυχῶς ἡ Ἐκκλησία δὲν ἠδυνήθη πάντοτε νὰ συγκρατηθῇ τοῦ ***νὰ ἐκριζώσῃ διὰ τῆς ὑλικῆς βίας τὰς πλάνας.*** Ἀλλ' ὁ Κύριος διὰ τῆς ἀπαντήσεως Αὐτοῦ σαφῶς ἀπαγορεύει πᾶσαν χρῆσιν βίας κατὰ τῶν αἱρετικῶν καὶ τῶν ἑτεροδιδασκάλων, ἥτις θὰ ἔκλειε διὰ τούτους τὴν εὐκαιρίαν τῆς μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς. Διὰ τοῦτο εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἃς ἠσκήθη βία κατὰ τῶν ἑτεροδοξούντων, δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐκριζωθῶσι ζιζάνια χάριν τοῦ σίτου, ἀλλὰ σῖτος χάριν τῶν ζιζανίων.

Καὶ ὁ λόγος τῆς ἀπαγορεύσεως: «***Μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε μετ' αὐτῶν τὸν σῖτον***». Τοῦτο δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν διττῶς: Εἴτε ὅτι δυνατὸν νὰ ἐκριζωθῶσι πρόωρως τὰ φαινόμενα ὡς ζιζάνια, ἅτινα ἐνδέχεται νὰ ἀποδειχθῶσι βλαστοὶ σίτου, εἴτε ὅτι δυνατὸν ἐκ παραδρομῆς καὶ ἀβλεψίας νὰ ἐκριζωθῶσι βλαστοὶ σίτου ἀντὶ ζιζανίων. Μόνος ὁ Κύριος, ὁ «ἐρευνῶν καρδίας καὶ νεφρούς», δύναται νὰ «γνωρίζῃ τοὺς ἑαυτοῦ» (¹). (ἀκολουθεῖ)

Ο ΚΑΝΩΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

(Συνέχεια)

Αἱ Ποιμαντορικαὶ Ἐπιστολαὶ (²)

Ποιμαντορικαὶ Ἐπιστολαὶ ὠνομάσθησαν αἱ δύο πρὸς Τιμόθεον καὶ ἡ πρὸς Τῖτον ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὡς ἀπευθυνόμεναι πρὸς τοὺς δύο τούτους νεαροὺς συνεργάτας αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Κυρίου, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ποιμαντορικὸν αὐτῶν ἔργον καὶ ἀξίωμα. Ἐνῷ εἰς τὰς προηγουμένας του ἐπιστολὰς ὁ Ἀπό-

(¹) Παρ' ὅλην τὴν κατηγορηματικὴν ὡς ἄνω ἀπαγόρευσιν τοῦ Κυρίου, οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἑρμηνευταὶ εὑρίσκουσι δικαιολογίας διὰ τοὺς ἀπηνεῖς καὶ αἱματηροὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν ἑτεροφρονούντων. Ὁ Ἀκουΐνας λέγει ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις ἰσχύει μόνον ὅταν ὑπάρχῃ πράγματι κίνδυνος ἐκριζώσεως τοῦ σίτου μετὰ τῶν ζιζανίων Ὁ δὲ Μαλδονᾶτος ἀποφαίνεται ὅτι ἕκαστος «οἰκοδεσπότης» πρέπει νὰ κρίνῃ ἂν ὑφίσταται ὁ κίνδυνος τῆς ἐκριζώσεως ἢ ὄχι. Ὁ Πάπας, ἐπιλέγει, εἶναι τώρα ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ εἰς αὐτὸν ἀπόκειται ἡ κρίσις. Καὶ τελειώνει τὴν ἑρμηνείαν του προτρέπων τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς ἡγεμόνας νὰ μιμηθῶσι τὸν ζῆλον τῶν «δούλων» τῆς παραβολῆς, ὥστε νὰ ἦναι ἀνάγκη μᾶλλον νὰ χαλιναγωγηθῇ ὁ ζῆλός των, ἢ νὰ προτρέπωνται εἰς τὴν ἐκρίζωσιν τῶν αἱρέσεων καὶ τῶν αἱρετικῶν.

(²) Εἰς τὸ φύλλον τοῦ Ἰανουαρίου ἐν σελ. 15 καὶ 16, ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας φέρεται ὁ τίτλος «Ποιμαντορικαὶ» ἀντὶ τοῦ «Παραινετικαί».

στολος ἀπευθύνει τὰς παραινέσεις αὐτοῦ πρὸς τὰς καθέκαστα ἐκκλησίας, αἱ Ποιμαντορικαὶ ἐπιστολαί, ὡς ἐκ τοῦ ὕφους αὐτῶν καὶ τῶν θεμάτων περὶ ὧν διαλαμβάνουσιν, εἶναι ἐμπιστευτικαὶ ἐπιστολαὶ φιλοστόργου πατρὸς πρὸς τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά. Ἐξ ἄλλου δέ, ἐνῷ ἐν αὐταῖς οὐδεμία παραλείπεται σύστασις ὡς πρὸς τὴν ἐμμονὴν εἰς τὰ θεμελιώδη δόγματα τῆς πίστεως, αἱ τρεῖς αὗται ἐπιστολαὶ πραγματεύονται εἰδικώτερον περὶ τῆς πρακτικῆς ἀποψεως τοῦ ποιμαντορικοῦ ἀξιώματος, παρέχουσαι λεπτομερεῖς ὁδηγίας ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν καὶ τὰ ἐκ τῶν συγχρόνων συνθηκῶν τοῦ κοινωνικοῦ βίου ἀναφυόμενα προβλήματα. Ἐπὶ πλέον προδίδουσι τὴν πατρικὴν μέριμναν καὶ ἀγάπην τοῦ Παύλου πρὸς τὰ πνευματικά του τέκνα, ἅτινα ζητεῖ νὰ ἐνισχύσῃ ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ καρτερίᾳ ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι. Διὰ τοὺς λόγους τούτους αἱ τρεῖς αὗται ἐπιστολαὶ ἔχουσι χαρακτῆρα μᾶλλον ἰδιωτικὸν καὶ οἰκεῖον, μὴ προωρισμέναι, ὡς φαίνεται, εἰς δημοσίαν ἀνάγνωσιν ἐπ' ἐκκλησίας.

Ὁ Τιμόθεος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνονται αἱ δύο ἐκ τῶν τριῶν Ποιμαντορικῶν Ἐπιστολῶν, εἶχε πατέρα Ἕλληνα ἐκ Λυκαονίας καταγόμενον, μητέρα δὲ Ἰουδαίαν εὐσεβῆ, τὴν Εὐνίκην, καὶ μάμμην ἐπίσης εὐσεβῆ τὴν Λωΐδα, ὑπὸ τῶν ὁποίων ἀνετράφη ἀπὸ βρεφικῆς ἡλικίας ἐν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ ἐν τῇ γνώσει τῶν ἱερῶν γραμμάτων — τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τὸν Χριστὸν ἐγνώρισεν ὁ Τιμόθεος ἐκ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, κατὰ τὴν πρώτην διαμονὴν τούτου ἐν Λύστροις. Ὡς πνευματικὸν δὲ τέκνον ὁ Τιμόθεος προσεκολλήθη τότε εἰς αὐτὸν καὶ ἐγένετο ὁ πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος σύντροφος τῶν ἱεραποστολικῶν αὐτοῦ ἀγώνων, πολυτρόπως ἐξυπηρετήσας τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔργου ἀνὰ τὰς Χριστιανικὰς κοινότητας τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀχαΐας. Ὑπῆρξεν ὁ διαρκὴς σύντροφος καὶ παρήγορος τοῦ Παύλου ἐν Ρώμῃ, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ φυλάκισιν. Μετεκλήθη δὲ πάλιν ἐπειγόντως ὑπὸ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ φυλάκισιν ἐξ Ἐφέσου, ὅπου προΐστατο τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας. Ὅτι ἐφυλακίσθη ὁ Τιμόθεος καὶ ἀπεφυλακίσθη μανθάνομεν ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς (ιγ'. 23), ἀλλ' οὐδὲν πληροφορούμεθα ὡς πρὸς τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τοῦ συμβάντος. Κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ὁ Τιμόθεος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας, ὑπέστη δὲ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐπὶ Δομιτιανοῦ (81-96 μ. Χ.) ἢ ἐπὶ Τραϊανοῦ, 109 μ. Χ. Τὸν Τιμόθεον κάλλιστα χαρακτηρίζει ἡ πρὸς αὐτὸν φράσις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ». Ἡ ἀκραιφνὴς αὐτοῦ εὐσέβεια, ἡ τελεία αὐτοῦ καθιέρωσις εἰς τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ἡ υἱϊκὴ αὐτοῦ ἀφωσίωσις εἰς τὸν γηραιὸν Ἀπόστολον καὶ ἀρχηγὸν αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι τῆς πίστεως, καθιστῶσι τὸν Τιμόθεον πρότυπον Χριστιανοῦ ποιμένος διὰ τοὺς Χριστιανοὺς παντὸς αἰῶνος καὶ πάσης χώρας.

Α'. Πρὸς Τιμόθεον.

Ἐγράφη ἐκ Μακεδονίας πρὸς στήριξιν τοῦ νεαροῦ ποιμένος ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐφέσου, καὶ ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν προσεκτικὸν περὶ τοῦ κινδύνου ἐκ τῶν πλανῶν, αἵτινες ἤρχιζον τότε νὰ ἀναφαίνωνται ἐν τῇ Χριστιανικῇ

Ἐκκλησίᾳ, μετ' οὐ δὲ πολὺ ἔμελλον νὰ ἐμφανισθῶσιν συστηματοποιημέναι, ὡς ἡ αἵρεσις τῶν Γνωστικῶν. Τοὺς εἰσηγητὰς τῆς διδασκαλίας ταύτης ὑπονοεῖ ὁ Ἀπόστολος λέγων: «Ὦ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοδοξίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν» (Α' Τιμ. ς'. 20, 21).

Β' πρὸς Τιμόθεον.

Ἡ δευτέρα πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴ ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐκ Ρώμης, ὅτε οὗτος διὰ δευτέραν φορὰν εἶχε φυλακισθῆ (¹) καὶ δὲν ἀπέβλεπε πλέον εἰμὴ εἰς τὸν μαρτυρικὸν θάνατον. Τὸ γεγονὸς τοῦτο προσδίδει εἰς τὴν ἐπιστολὴν χαρακτῆρα ἰδιάζοντα — τὸν τῆς διαθήκης τοῦ ἐπιθανατίου Ἀποστόλου πρὸς τὸν πνευματικὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἧς προΐστατο οὗτος. Σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς ταύτης εἶναι ὅπως στηρίξῃ τὸν Τιμόθεον ἐν τῇ πίστει καὶ ἐνθαρρύνῃ αὐτὸν εἰς τὸν ἀγῶνα, καταστήσῃ δὲ γνωστὴν εἰς αὐτὸν τὴν ἀπομόνωσιν τοῦ Ἀποστόλου, καὶ παρακινήσῃ αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἐν πάσῃ σπουδῇ εἰς Ρώμην, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Μάρκον. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἡ τόσον πολύτιμος, ἔχει χαρακτῆρα ὅλως προσωπικόν Ἐν αὐτῇ ἀναφέρονται καὶ διάφορα πρόσωπα ὀνομαστί, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου. Περαίνων δὲ τὰς γενικωτέρας συστάσεις, ὁ Ἀπόστολος ἐπιστέφει τὴν ὅλην του μαρτυρίαν λέγων: «Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ».

Ἐπιστολὴ πρὸς Τῖτον.

Ἐλαχίστας πληροφορίας παρέχει ἡ Κ. Διαθήκη περὶ τοῦ Τίτου, πλὴν τοῦ ὅτι ἦτο ἐθνικῆς καταγωγῆς (Γαλ. β'. 3) καὶ ὅτι ἐνεκολπώθη τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, ὡς πιστεύεται, διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅστις ἀποκαλεῖ αὐτὸν «γνήσιον τέκνον κατὰ κοινὴν πίστιν», ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ἀδελφόν. Ὑπῆρξε συνεργάτης τοῦ Ἀποστόλου, συνοδεύσας αὐτὸν εἰς διαφόρους ἱεραποστολικὰς αὐτοῦ.

(¹) Κατὰ τὸν Εὐσέβιον (Ἐκκλ. Ἱστ. Β' 22), ἐπεκράτει γενικῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ φήμη ὅτι δὶς ἐφυλακίσθη ἐν Ρώμῃ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπελευθερωθεὶς μετὰ τὴν πρώτην του ἐμφάνισιν ἐνώπιον τοῦ Νέρωνος, καὶ εἶτα φυλακισθεὶς ἐκ νέου. Ὅτι δὲ τὸν ἐνδιάμεσον τοῦτον χρόνον ἐχρησιμοποιησε πρὸς εὐαγγελισμὸν τῆς ἀπωτέρας Δύσεως μαρτυρεῖ τὸ ἑξῆς χωρίον ἐπιστολῆς τοῦ Κλήμεντος Ρώμης: «Παῦλος..... κῆρυξ γενόμενος ἔν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ τῇ δύσει, τὸ γενναῖον τῆς πίστεως αὐτοῦ κλέος ἔλαβε δικαιοσύνην, διδάξας ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς δύσεως ἐλθών, καὶ μαρτυρήσας ἐπὶ τῶν ἡγουμένων, οὕτως ἀπηλλάγη τοῦ κόσμου, καὶ εἰς τὸν ἅγιον τόπον ἐπορεύθη». Ὅτι δὲ τὸ «τέρμα τῆς δύσεως» σημαίνει τὴν Ἰσπανιαν συνάγεται καὶ ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἀποσπάσματος τοῦ Κανόνος τοῦ Muratori τοῦ Β' αἰῶνος) ἔχοντος ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς: «profectionem Pauli ab urbe in Hispaniam proficiscentis», ἤτοι «τὸ ταξείδιον τοῦ Παύλου πορευομένου ἐκ τῆς Πόλεως (Ρώμης) εἰς Ἰσπανίαν..»

περιοδείας καὶ ἀποσταλεὶς παρ' αὐτοῦ πρὸς διαφόρους ἐκκλησίας πρὸς ἐξυπηρέτησιν ποικίλων ἀναγκῶν, ὑλικῶν τε καὶ πνευματικῶν, τοποθετηθεὶς τέλος ἐν Κρήτῃ πρὸς ὀργάνωσιν τῆς ἐκεῖ Χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Ἐκεῖθεν μετέβη ὁ Τίτος εἰς Νικόπολιν τῆς Ἠπείρου πρὸς συνέχισιν τοῦ ἐκεῖ ἐγκαινιασθέντος ἔργου τοῦ Παύλου, μετὰ τοῦτο δὲ ἐκήρυξε τὸν λόγον δι' ὅλης τῆς Ἠπείρου, φθάσας εἰς Δαλματίαν, ὁπόθεν θελήσας νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Δύσιν, ἐρρίφθη εἰς φυλακήν, ἀλλ' ἐπέστρεψεν εἰς Κρήτην, ὅπου ἡ παράδοσις λέγει ὅτι εἰργάσθη ὡς ἐπίσκοπος τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας καὶ ἀποθανὼν ἐτάφη ἐκεῖ.

Τὴν πρὸς Τίτον ἐπιστολὴν ἔγραψεν ὁ Παῦλος κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας φυλακίσεως αὐτοῦ διάστημα, πιθανὸν ἐκ Νικοπόλεως.

Ἔγραψε δὲ αὐτὴν πρὸς προτροπὴν τῶν νεοφωτίστων Κρητῶν Χριστιανῶν, ὅπως καταστήσῃ αὐτοὺς προσεκτικούς, ἵνα μὴ ὑποπέσωσι πάλιν εἰς τὴν γενικὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν, ἐξ ἧς εἶχον λυτρωθῇ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐπὶ τούτῳ ἐφοδιάζει τὸν Τίτον μὲ ἀκριβεῖς ὁδηγίας περὶ διοικήσεως καὶ διδαχῆς, ὅπως διὰ τοῦ κύρους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀντιστῇ κατὰ τῶν ψευδοδιδασκάλων, οἵτινες εἶχον ἤδη ἐμφανισθῇ εἰς τὴν ἀρτισύστατον ταύτην ἐκκλησίαν. Ἡ σύντομος αὕτη ἐπιστολὴ εἶναι τὸ ἀπαύγασμα τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, θαυμασίως συντεταγμένη καὶ περιέχουσα πᾶν ὅ,τι ἀναγκαιοῖ εἰς ἕνα Χριστιανὸν ποιμένα.

Ἐπιστολὴ πρὸς Φιλήμονα.

Ἡ βραχεῖα αὕτη ἐπιστολὴ ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου ἐκ Ρώμης, καθ' ὃν περίπου χρόνον καὶ αἱ πρὸς Κολοσσαεῖς καὶ πρὸς Ἐφεσίους, ἀπεστάλη δὲ μετὰ τῶν δύο τούτων ἐπιστολῶν, διὰ χειρὸς τοῦ Τυχικοῦ πρὸς τὸν ἐν Κολοσσαῖς Φιλήμονα, προϊστάμενον ὡς φαίνεται μιᾶς Χριστιανικῆς ὁμάδος, ἐκκλησιαζομένης ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ, Σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς εἶναι ὅπως μεσιτεύσῃ ὑπὲρ δραπέτου δούλου, τοῦ Ὀνησίμου, ὅστις εἶχε καταφύγει ἐκ Κολοσσῶν εἰς Ρώμην, ἔνθα γνωρισθεὶς διὰ τοῦ Ἐπαφρᾶ μετὰ τοῦ Ἀποστόλου εἶχε μεταστραφῇ, πιστεύσας εἰς τὸν Χριστόν, καὶ καταστῇ πολύτιμος εἰς τὸν Ἀπόστολον, οὗτινος ἐξυπηρέτει τὰς ἀνάγκας, ἐν φυλακῇ διατελοῦντος, μετὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Νέρωνος. Τοῦ πολυτίμου τούτου ὑπηρέτου ὁ Παῦλος ἀποστερεῖ ἑαυτόν, καὶ ἀποστέλλει αὐτὸν ὀπίσω πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ Φιλήμονα, ἐφοδιάζων αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς, ἥτις εἶναι μοναδικὴ μεταξὺ ὅλων τῶν ἐπιστολῶν τοῦ εἴδους τούτου, μὴ ἐξαιρουμένης τῆς περιφήμου ἐπιστολῆς Πλινίου τοῦ Νεωτέρου πρὸς τὸν Σαβινιανόν, διὰ τῆς ὁποίας μεσιτεύει ὑπέρ τινος ἀπελευθέρου τοῦ φίλου του τούτου, ὅστις εἶχεν ὑποπέσει ὑπὸ τὴν δυσμένειαν αὐτοῦ.

Ἡ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολὴ θεωρεῖται δικαίως ὡς πρότυπον Χριστιανικῆς συνηγορίας ὑπὲρ ἑνὸς πταίσαντος μέν, ἀλλὰ μετανοοῦντος ἀδελφοῦ ἐν Χριστῷ. Ἐν αὐτῇ συνδυάζεται ἐξαισία λεπτότης καὶ ἁβροφροσύνη πρὸς διαυγεστάτην λογικήν. Ἡ ἐπιστολὴ διαπνέεται ὁλόκληρος ὑπὸ Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ταπεινοφροσύνης, ἥτις ἐμφαίνεται εἰς τὸν τρόπον τῆς παρακλήσεως, ἥτις ἀντικαθιστᾷ τὴν ἐπιβολήν, ἣν θὰ ἐδικαιοῦτο νὰ ἀσκήσῃ ὁ Παῦλος ἐπὶ τοῦ Φιλήμονος, λόγῳ τῆς ἐξε-

χούσης αὐτοῦ θέσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὸν θεσμὸν τῆς δουλείας, ὃν φαίνεται ἐνταῦθα ὡς ὑποστηρίζων, ὁ Παῦλος μὴ δυνάμενος νὰ καταργήσῃ αὐτόν, πειρᾶται νὰ καταστήσῃ τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐλαφρότερον, συνιστῶν τὴν μεταξὺ κυρίων καὶ δούλων Χριστιανικὴν ἀγάπην, ἥτις οὐδεμίαν ἀναγνωρίζει διάκρισιν μεταξὺ δούλου καὶ ἐλευθέρου (1).

Ἐκ τῆς ἐγνωσμένης εὐσεβείας τοῦ Φιλήμονος καὶ τῆς πρὸς τὸν Ἀπόστολον φιλίας καὶ σεβασμοῦ αὐτοῦ δικαιούμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἥτις κατὰ τὸν Χρυσόστομον θὰ συνεκίνει πάντα ***μὴ λίθον ἢ θηρίον,*** ὑπῆρξεν ἡ πλήρης καὶ ἐγκάρδιος συγχώρησις τοῦ δραπέτου Ὀνησίμου καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἀπελευθέρωσις αὐτοῦ, ὡς δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τοῦ ὑπαινιγμοῦ «***εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις***» τοῦ Ἀποστόλου. Κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ὁ Ὀνήσιμος προεχειρίσθη ἐπίσκοπος Βερροίας καὶ ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον ἐν Ρώμῃ.

Ἐπιστολὴ πρὸς Ἑβραίους.

Ἴσως οὐδὲν ἄλλο βιβλίον τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τόσας συζητήσεις καὶ τόσην ποικιλίαν γνωμῶν, ὅσας ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη, ὅσον ἀφορᾷ τὸν συγγραφέα, τὴν γλῶσσαν εἰς ἣν ἐγράφη, τὸ ὕφος καὶ ἄλλα ἐσωτερικὰ γνωρίσματα αὐτῆς. Διότι οὔτε ὑπογραφὴν φέρει, οὔτε σαφεῖς ἐνδείξεις ὡς πρὸς τὸν χρόνον καὶ τόπον τῆς συγγραφῆς, διαφέρει δὲ πασῶν τῶν ἄλλων ἐπιστολῶν διὰ τῆς ἀμέμπτου γλωσσολογικῆς κομψότητος, τοῦ μεγαλειώδους ὕφους καὶ τῆς φιλολογικῆς αὐτῆς ἀρτιότητος, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς ὑψηλὴν θεολογικὴν πραγματείαν ἢ πρὸς ἐπιστολήν.

Ἐν τούτοις, ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐθεωρήθη ὡς ἐπιστολὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὑφ' ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἰδίως τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐνῷ ἐν τῇ Δύσει δὲν ἐγένετο παραδεκτὴ ἡ γνώμη αὕτη εἰμὴ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 4ου αἰῶνος. Μεταξὺ τῶν ἑρμηνευτῶν τῶν νεωτέρων χρόνων ὑπάρχει ποικιλία γνωμῶν, ἀλλ' αἱ γνῶμαι αὗται ἐν συνόλῳ ἀποκρυσταλλοῦνται εἰς δύο—κατὰ τὴν μίαν τούτων, εἶναι ἔργον τοῦ Παύλου, κατὰ τὴν ἑτέραν εἶναι ἔργον τοῦ Ἀπολλῶ, ἑλληνοφώνου Ἰουδαίου, κατέχοντος ἅπαντα τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα πρὸς ἐμβριθῆ γνῶσιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, ἐξ ἄλλου δὲ κατόχου σπανίας μορφώσεως καὶ ἀρτίας γνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας. Οὐχ ἧττον, ὡρισμένα τινὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, τόσον μᾶλλον πειστικὰ ὅσον καὶ ἀπρομελέτητα, πείθουσιν ὅτι συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς εἶναι αὐτὸς ὁ Παῦλος, ὅστις ἐτήρησε τὸ ἀνώνυμον πρὸς ἀποφυγὴν προκαταλήψεως ἐκ μέρους τῶν Ἰουδαίων ἀναγνωστῶν, ἥτις θὰ ἐματαίου τὸν σκοπὸν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, τ. ἔ. νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἐξ Ἑβραίων Χριστιανοὺς ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς

(1) Βλ. καὶ Ἐφεσ. στ'. 5—9, Κολοσσ. γ'. 22—24, Α' Τιμ. στ. 1—2, Τίτου β. 9, Κολοσσ. δ. 1.

ἀποστασίας. Διότι οἱ Ἑβραῖοι Χριστιανοὶ τῆς Μ. Ἀσίας, πρὸς οὓς ἀπηυθύνετο, εὑρίσκοντο ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς μεγαλοπρεπείας ἐκείνης, ἥτις ἦτο ἀναπόσπαστος ἀπὸ τῆς λατρείας τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Ναοῦ, τοῦ κεντρικοῦ σημείου τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας, τὸ δὲ ἐπιβάλλον τῆς παναρχαίας παραδόσεως ἐπεσκίαζεν ὁλόκληρον αὐτῶν τὴν διανόιαν. Φόβος ἑπομένως ὑπῆρχε, μήπως συγκρίνοντες τὴν πενιχρότητα τῆς ἐξωτερικῆς παραστάσεως καὶ τὴν ἔλλειψιν ἱστορικοῦ περιβάλλοντος τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, παρασυρθῶσιν εἰς ἀποστασίαν καὶ ἐπάνοδον εἰς τὸν Ἰουδαϊσμόν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ κίνδυνος οὗτος δὲν ἠπείλει οὐδὲν ἄλλο μέρος τοῦ τότε Χριστιανικοῦ κόσμου.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὅθεν ταύτῃ ὁ συγγραφεὺς συγκρίνει τὰς δύο θρησκείας, τὴν Χριστιανικὴν πρὸς τὴν Ἰουδαϊκήν, καὶ καταδεικνύει δι' ἀκαταμαχήτων ἀποδείξεων, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἦτο ἀνωτέρα τῆς Ἰουδαϊκῆς καθ' ὅλα, καὶ δὴ κατὰ πρῶτον ὅσον ἀφεώρα τὸν ***Ἱδρυτὴν*** αὐτῆς, ὅστις ἦτο ἀνώτερος τῶν ἀγγέλων καὶ παντὸς κτίσματος, τῶν προφητῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου νομοθέτου, τοῦ Μωϋσέως. Ἀκολούθως ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία κέκτηται Μέγαν Ἀρχιερέα ἀπείρως ἀνώτερον τοῦ Ἀαρών, καὶ ἀνθρωπίνως ἀγενεαλόγητον, ὅστις ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ λαοῦ εἰσῆλθεν ἐφ' ἅπαξ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ἐν οὐρανοῖς, ποιήσας ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ αἵματι αἰώνιον ἐξιλασμὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐρωτᾷ, Διατί νὰ ἐγκαταλείψῃ τις τὴν οὐσίαν χάριν τῆς σκιᾶς, τὴν πραγματικότητα χάριν τοῦ τύπου, τὸ τέλειον χάριν τοῦ προσωρινοῦ καὶ ἀτελοῦς; Ἐπαναλαμβάνων δὲ ὅτι ἡ μεγάλη θυσία ἐτελέσθη ἅπαξ διὰ παντός, διακηρύττει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλο μέσον ἐξιλασμοῦ καὶ σωτηρίας. Περαίνει τὸν συλλογισμὸν παροτρύνων τοὺς Χριστιανοὺς τούτους, ὅπως μὴ περιφρονήσωσι τὴν φωνὴν Ἐκείνου, ὅστις λαλεῖ πρὸς αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ, ὅστις ὑπερέχει πάντων ὅσοι ποτὲ ἔκαμον γνωστὸν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου παρεντίθεται ἡ ἀπαράμιλλος ἐκείνη ἀνασκόπησις τῶν ἀπ' αἰῶνος διὰ πίστεως βιωσάντων καὶ ἀποθανόντων ἁγίων τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Οἰκονομίας, ἥτις καταλήγει εἰς τὴν παραίνεσιν: «Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες προκείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἐκάθησε.»

Τὰ τελευταῖα δύο κεφάλαια τῆς ἐπιστολῆς περιέχουσι συστάσεις καὶ ὁδηγίας περὶ Χριστιανικῆς συμπεριφορᾶς, ἐν τέλει δὲ εὑρίσκομεν μίαν φράσιν, ἥτις ἰσχυρῶς συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς γνώμης ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἢ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τὴν ἑξῆς: «Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς...» καὶ «Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.» (ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΠΟΝΗΡΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ [1]

Τὰ φιλοσοφικὰ ἐκεῖνα συστήματα, ἅτινα ἢ δὲν παραδέχονται τὴν ὕπαρξιν ἁμαρτίας ἢ χαρακτηρίζουσι τὴν ἁμαρτίαν ὡς ἁπλῆν ἄσκησιν τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι φυσικὸν νὰ μὴ παραδέχωνται τὴν ὕπαρξιν πονηρῶν πνευμάτων, ἅτινα ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀνθρωπίνη δεισιδαιμονία εἰς πᾶσαν φυλὴν καὶ πάντα αἰῶνα ἐξετραχηλίσθη εἰς τερατώδεις ὑπερβολὰς φαντασίας περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ δράσεως πονηρῶν πνευμάτων εἰς ὅλας τὰς φάσεις καὶ λεπτομερείας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἡ ***ἀλήθεια***, τοῦτ' ἔστιν ἡ διδασκαλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ***κεῖται μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων*** τῆς φιλοσοφικῆς ἀρνήσεως καὶ τῆς δεισιδαίμονος ὑπερβολῆς.

Ἡ Γραφὴ διδάσκει σαφῶς ὅτι ὑπάρχουσι πνεύματα πονηρά, καὶ ὀνομάζει αὐτὰ ***δαιμόνια***. Διδάσκει ἐπίσης ὅτι τῶν δαιμονίων τούτων ὑπάρχει εἷς ἀρχηγὸς ἢ ἄρχων—πνεῦμα μεγίστης δυνάμεως, ὅπερ καλεῖται ***Διάβολος***.

Ἡ ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ ἐκτυλισσομένη ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ εἶναι συνυφασμένη μὲ μίαν ἄλλην ἱστορίαν—τὴν ἱστορίαν πνευματικῶν ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ, τῶν ὁποίων ἡ πρόσκαιρος δρᾶσις καὶ ἡ τελικὴ καταστροφὴ παριστάνονται ὡς οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς ἀληθοῦς κατανοήσεως τῆς ποινῆς τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. «Διὰ τοῦτο ἐφανερώθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα καταστρέψῃ τὰ ἔργα τοῦ Διαβόλου» (Α'. Ἰωάν. γ'. 8).

Ἡ δρᾶσις τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τῆς συντελείας τῆς βασιλείας τοῦ σκότους παριστάνεται ἐν τῇ Γραφῇ ὡς εἷς λόγος τῆς Θείας εὐσπλαγχνίας ἀπέναντι τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας. «Ὁ Διάβολος ἦτο ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος» (Ἰωάν. ή. 44). Ἐντὸς τοῦ ἐπιγείου κόσμου διεξάγεται ἀγὼν ἀκατάπαυστος μεταξὺ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, μεταξὺ δικαίων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ὑπεράνω τοῦ ὁρατοῦ τούτου ἀγῶνος διεξάγεται ἄλλος ἀγὼν ἀρχαιότερος καὶ τρομακτικώτερος, τὸν ὁποῖον δὲν βλέπομεν, μεταξὺ τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν πεπτωκότων ἀγγέλων, οἵτινες ἐπανεστάτησαν κατὰ τοῦ Κυριάρχου τοῦ Σύμπαντος. Ὁ ἐπίγειος ἀγὼν εἶναι ἁπλῶς ἓν μικρὸν τμῆμα, ἓν ἐπεισόδιον, τῆς μεγάλης ταύτης συγκρούσεως.

Περὶ τῆς ***γενέσεως*** τῆς βασιλείας τοῦ πονηροῦ ἡ Γραφὴ οὐδεμίαν μᾶς παρέχει ἀφήγησιν. Ἡ Γραφικὴ ἱστορία ἀρχίζει μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μόνον μετὰ τοῦτο μᾶς δεικνύει πῶς ὁ ἄνθρωπος κατὰ πρῶτον ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ μίαν ***πονηρὰν καὶ ἀνθρωποκτόνον δύναμιν,*** ἀνωτέραν καὶ ἰσχυροτέραν αὐτοῦ. Ἀλλ' εἰς τὴν Π. Διαθήκην ἡ δύναμις αὕτη δὲν περιγράφεται εἰμὴ ἀμυδρῶς. Ὁ ὄφις ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς Ἐδὲμ παριστᾷ λίαν ἀορίστως τὴν πονηρὰν πνευματικὴν δύναμιν, ἥτις ἐπιζητεῖ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἀνθρώπου. Μόλις εἰς τὸ Βιβλίον τοῦ Ἰὼβ

1) Τῇ αἰτήσει συνδρομητοῦ τινος, ἔχοντος ἀπορίας περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ δράσεως πονηρῶν πνευμάτων καὶ θέλοντος νὰ μάθῃ τί περὶ τούτου διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιον, δημοσιεύομεν τὸ παρὸν ἄρθρον.

βλέπομεν τὸν Σατανᾶν ὡς ***προσωπικότητα***, ὡς πνεῦμα περιτρέχον τὴν γῆν καὶ δυνάμενον νὰ πειράσῃ, νὰ βλάψῃ, νὰ καταστρέψῃ. Ἀλλ᾽ εἰς τὴν Κ. Διαθήκην εἶναι πολὺ σαφέστεροι οἱ ἱεροὶ συγγραφεῖς εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν Σατανᾶν. Εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οἱ Εὐαγγελισταὶ παραστατικώτατα ἀφηγοῦνται πῶς ἐπειράσθη ὑπὸ τοῦ Πονηροῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, πῶς ὁ Διάβολος διέστρεψε τὰς ῥήσεις τῶν Ἱερῶν Γραφῶν καὶ ἐκαυχήθη ὅτι ἐξουσιάζει ἐφ᾽ ὅλων τῶν λαῶν καὶ κρατῶν τῆς γῆς. Καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰησοῦ, οἱ Εὐαγγελισταὶ παριστάνουν Αὐτὸν ὡς περικυκλωμένον ὑπὸ πονηρῶν πνευμάτων, τὰ ὁποῖα διαρκῶς ἐξέβαλλεν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, εἰς ἃς εἶχον στήσει τὴν φωλεὰν αὐτῶν. Καὶ τὰ δαιμόνια ταῦτα ῥητῶς παριστάνονται ὡς ὑποτασσόμενα καὶ ὑποχωροῦντα ἀπέναντι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὃν καλῶς «γνωρίζουσιν»,» ἐνῷ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐγνώρισαν Αὐτόν. Ἐπίσης οἱ Εὐαγγελισταὶ ἀναγράφουσιν ἐν λεπτομερείᾳ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ περὶ τοῦ Διαβόλου. Ὁ Κύριος ἡμῶν ὁμιλεῖ πάντοτε περὶ τοῦ Διαβόλου μὲ πολλὴν σαφήνειαν καὶ παραστατικότητα. Ὁ Διάβολος εἶναι ὁ ἀφαιρῶν ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τὸν καλὸν σπόρον τοῦ Εὐαγγελίου, ἵνα μὴ ῥιζοβολήσῃ καὶ φυτρώσῃ ἐκεῖ. Αὐτὸς εἶναι ὁ σπείρων τὰ ζιζάνια ἀναμὶξ μὲ τὸν σῖτον. Αὐτὸς εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀρχαῖος ὄφις, ὁ πειράσας τοὺς πρωτοπλάστους καὶ παρασύρας αὐτοὺς εἰς παρακοὴν κατὰ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς εἶναι «ἀπ᾽ ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος».

Ἐκ τῆς Γραφῆς μανθάνομεν ὅτι ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πνευματικὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ. Οὗτοι εἶναι οἱ ***ἄγγελοι*** τοῦ Θεοῦ, ὄντα ἅγια καὶ ἄϋλα(1), ἀνώτερα τοῦ τοῦ ἀνθρώπου(2), πνεύματα λειτουργικά, ἐκτελοῦντα τὰς διαταγὰς τοῦ Θεοῦ(3), καὶ λατρεύοντα αὐτὸν διηνεκῶς (Ἀποκάλ. ε΄. 11). Ἐπίσης ἡ Γραφὴ μᾶς πληροφοροφεῖ ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ἀγγέλων «δὲν ἐφύλαξαν τὴν ἑαυτῶν ἀξίαν, ἀλλὰ κατέλιπον τὸ ἴδιον αὐτῶν κατοικητήριον» (Ἰούδ. 6). Οὗτοι λέγονται «ἄγγελοι ἁμαρτήσαντες» (Β΄. Πέτρ. β΄. 4), «δαίμονες», «πνεύματα ἀκάθαρτα ἢ πονηρά», «ἀρχαί, ἐξουσίαι, κοσμοκράτορες τοῦ αἰῶνος τούτου, πνεύματα τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις» (Ἐφεσ. Ϛ΄. 12). Πότε ἐξέπεσαν τῆς ἁγιότητος καὶ ποία ἦτο ἡ φύσις τῆς ἁμαρτίας των δὲν μᾶς λέγει ἡ Γραφή, εἰκάζεται ὅμως ὅτι ἡ ἁμαρτία των ἦτο ἡ ὑπερηφάνεια(4).

Τινὲς ὑποθέτουσιν ὅτι ὁ Σατανᾶς ἐκινήθη εἰς ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς φιλοδοξίας του νὰ γίνῃ κυρίαρχος τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Περὶ τούτου ὅμως οὐδεμίαν θετικὴν πληροφορίαν εὑρίσκομεν εἰς τὰς σελίδας τῆς Γραφῆς.

Ὅτι ἐκ τῶν πεπτωκότων ἀγγέλων εἷς εἶναι ἀνώτερος ὅλων τῶν ἄλλων κατὰ

(1) «Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα» (Ψαλμ. ρδ΄. 4).

(2) «Οἱ ἄγγελοι, μεγαλείτεροι ὄντες εἰς ἰσχὺν καὶ δύναμιν» (Β΄. Πέτρ. β. 11). «Σὺ ἔκαμες τὸν ἄνθρωπον ὀλίγον τι κατώτερον τῶν ἀγγέλων» (Ψαλμ. η΄. 5).

(3) «Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον, ἄγγελοι αὐτοῦ, δυνατοὶ ἐν ἰσχύϊ, οἱ ἐκτελοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ..... λειτουργοὶ αὐτοῦ, ἐκτελοῦντες τὸ θέλημα αὐτοῦ» (Ψαλμ. ργ΄. 20,21).

(4) Α. Τιμοθ. γ΄. 6: «διὰ νὰ μὴ ὑπερηφανευθῇ καὶ πέσῃ εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Διαβόλου».

τὴν δύναμιν, ἐξουσίαν καὶ νοημοσύνην διδάσκεται σαφῶς. Οὗτος λέγεται ***Σατανᾶς*** ἢ ***Σατὰν*** («ἐχθρὸς», «ἀντίδικος»), ***Διάβολος***, ἤτοι, διαβάλλων, ***Πονηρός, ὁ Ἄρχων τῶν δαιμονίων, Ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, Θεὸς τοῦ κόσμου τούτου, Βεελζεβούλ, Βελίαλ, Πειράζων, Ἐξολοθρευτὴς Ἀρχαῖος ὄφις, Δράκων.*** Παριστάνεται ὡς ὁ μέγας ἐχθρὸς Θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπου, ὁ προαγωγὸς πάσης κακίας καὶ ἀντίμαχος παντὸς ἀγαθοῦ. Εἶναι δὲ ***προσωπικότης***, ὄχι ἁπλῶς προσωποποίησις τοῦ κακοῦ, ὡς ἐσοφίσθησαν οἱ ὀρθολογισταί.

Οἱ λοιποὶ πεπτωκότες ἄγγελοι ἢ δαίμονες εἶναι ὀπαδοὶ καὶ ὄργανα τοῦ Σατανᾶ. Δὲν εἶναι πνεύματα πονηρῶν ἀνθρώπων τεθνεώτων, ὡς ἐφαντάσθησάν τινες.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν πονηρῶν τούτων πνευμάτων, ἡ Γραφὴ διδάσκει ὅτι εἶναι πολυάριθμοι καὶ δρῶσιν εἴς τε τὴν ὑλικὴν φύσιν καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ὑπόκεινται ὅμως εἰς περιορισμούς. α) Δὲν δύνανται νὰ δράσωσιν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Θεοῦ. β) Ἡ ἐνεργειά των πρέπει νὰ ἦναι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν νόμων τῆς φύσεως. γ) Δὲν δύνανται νὰ περιορίσωσι τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εὐθύνην τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Αὐγουστῖνος λέγει πολὺ εὐστόχως περὶ τοῦ Σατανᾶ: «Κρατεῖ ἑκουσίους, δὲν ἐξαναγκάζει ἀκουσίους». Ἐν τούτοις, ἡ δύναμίς του εἶναι πολὺ μεγάλη. Παγιδεύει τοὺς ἀνθρώπους (Β'. Τιμ. β'. 26) καὶ ἐνεργεῖ εἰς τὰς καρδίας τῶν υἱῶν τῆς ἀπειθείας (Ἐφεσ. β'. 2). Οἱ Χριστιανοὶ προτρέπονται νὰ ἀγρυπνῶσι κατὰ τῶν μεθοδειῶν αὐτοῦ καὶ νὰ ἀνθίστανται κατ' αὐτοῦ, ὡπλισμένοι μὲ τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ (Ἐφεσ. ϛ'. 11).

Ἐξ ἄλλου, πολλὴ πνευματικὴ ζημία προέκυψε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς ***ὑπερβολικῆς δεισιδαιμονίας*** ἢ φόβου τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Εἰς τοὺς δαίμονας ὄχι μόνον ἀπεδίδοντο φυσικαὶ καταστροφαί, ὡς λ. χ. θύελλαι, πυρκαϊαί, ἐπιδημίαι, κτλ., ἀλλ' ἐθεωροῦντο καὶ ὡς συνάπτοντες συμβάσεις ἢ συμφωνίας μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Κατήντησε νὰ πιστεύηται ὅτι οἱοσδήποτε ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ προικισθῇ μὲ ὑπεράνθρωπον δύναμιν, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς πωλήσεως τῆς ψυχῆς του. Κ' ἐπὶ τῆς πλάνης ταύτης ἐβασίσθησαν οἱ ἀναρίθμητοι διωγμοὶ ἐπὶ μαγείᾳ καὶ φαρμακείᾳ, οἵτινες ὑπῆρξαν τὸ ὄνειδος τῶν Χριστιανικῶν κοινωνιῶν κατὰ τὸν 17ον καὶ 18ον αἰῶνα. Οἱ μᾶλλον εὐπαίδευτοι ἄνδρες τῆς Εὐρώπης ὑπέπεσαν εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν ταύτην, ἥτις ἐθανάτωσε κατὰ τὸν μᾶλλον ἀπάνθρωπον τρόπον χιλιάδας ἀθῴων ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων ἀκόμη.

Τὸ πνευματικὸν φῶς, ὅπερ ἔκτοτε διεχύθη ὁλοὲν εὐρύτερον εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον διὰ τῆς κυκλοφορίας καὶ ἐπιδράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς, κατέλυσε τὴν παχυλὴν ταύτην πλάνην καὶ κατέστησε τοὺς ἀνθρώπους λογικωτέρους. Ἡ διδασκαλία δὲ τῆς Ἁγ. Γραφῆς περὶ πονηρῶν πνευμάτων ἀποτελεῖ, ὡς ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, τὴν ὀρθὴν καὶ μεσαίαν ὁδὸν μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων ἀκροτήτων τοῦ ὀρθολογισμοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς δεισιδαιμονίας ἀφ' ἑτέρου.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρωτίστως διδάσκει ἡ Ἁγ. Γραφὴ ἐν σχέσει πρὸς τὰ πονηρὰ πνεύματα εἶναι τοῦτο: Ὅτι ὑπάρχει ***ἀντιστάθμισμα, ἡ ὕπαρξις καὶ δρᾶσις τῶν ἀγαθῶν πνευμάτων***, ἤτοι τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμοῦσι κατὰ τοῦ Δράκοντος καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ

ἐν τέλει θέλουσι νικήσει αὐτούς (Ἀποκάλ. ιβ΄. 7, Ἰούδα 9). Ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ἀναγινώσκομεν ὅτι «δὲν εἶναι ἡ πάλη ἡμῶν ἐναντίον εἰς σάρκα καὶ αἷμα, ἀλλ' ἐναντίον εἰς τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις» (Ἐφεσ. ϛ.΄ 12), ἀφ' ἑτέρου πληροφορούμεθα ὅτι ὑπάρχουσι «πνεύματα λειτουργικά, εἰς ὑπηρεσίαν ἀποστελλόμενα, διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ κληρονομήσωσι σωτηρίαν» (Ἑβρ. α΄. 14). Ἡ δρᾶσις τοῦ Σατανᾶ εἶναι πρόσκαιρος, διότι «ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ταχέως θέλει συντρίψει αὐτὸν ὑπὸ τοὺς πόδας Αὐτοῦ» (Ρωμ. ιϛ΄. 20). Κατὰ τοῦτο δὲ διαφέρει ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ πονηρῶν πνευμάτων ἀπὸ τὰς εἰδωλολατρικὰς καὶ ἄλλας δεισιδαιμονίας—ὅτι ἡ πεποίθησις περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Σατανᾶ καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ δὲν μειώνει τὸ ἠθικὸν καὶ τὸ θάρρος τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὅστις συνάμα πιστεύει εἰς τὴν ἀποκεκαλυμμένην παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πανίσχυρον δύναμιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ σωτηρίας.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

Ὁμολογία καὶ πεῖρα Παύλου Καναμόρη, Ἰάπωνος Εὐαγγελιστοῦ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Εὐθὺς ὡς ἡ σύναξις αὕτη τῶν Χριστιανῶν παίδων ἐπὶ τοῦ «Βουνοῦ τῶν Ἀνθέων» ἔγεινε γνωστή, οἱ διῶκται ἡμῶν ἔλαβον αὐστηρότερα μέτρα. Πολλοὶ ἀπέσυρον τὰ ἤδη Χριστιανὰ τέκνα των ἐκ τοῦ σχολείου καὶ περιώρισαν αὐτὰ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των ἢ εἰς ἄλλα μέρη καὶ ἀπεμόνωσαν αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἐν τῷ σχολείῳ Χριστιανῶν φίλων των, ὑπέβαλον δὲ αὐτὰ εἰς τιμωρίας, τινὰ δὲ αὐτῶν καὶ εἰς σωματικὰς ποινάς.

Ἡ μήτηρ ἑνὸς τῶν παίδων τούτων τοσοῦτον ἐθλίβη ὅτι ὁ υἱός της ἔγεινε Χριστιανός, ὥστε, ἀφ' οὗ μάτην προσεπάθησε νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν, κατέφυγεν εἰς τὸ ἔσχατον μέσον. Κατὰ τὰς ἀρχαίας ἐκείνας ἡμέρας αἱ ὑψηλῆς θέσεως Ἰαπωνίδες κυρίαι, ἔφερον εἰς τὰ στήθη των μικρὸν ἐγχειρίδιον, ὡς ὅπλον ἀμύνης. αὕτη λοιπὸν μὲ τὸ ἐγχειρίδιον γεγυμνωμένον συναντᾷ τὸν υἱόν της καὶ ἀπειλεῖ ὅτι, ἂν ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν δὲν ἀπαρνηθῇ τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, θὰ αὐτοκτονήσῃ, ἵνα ἐξιλεώσῃ τοὺς προγόνους της ὅτι ἀφῆκε τὸν υἱόν της νὰ ἀκολουθήσῃ «ἀκάθαρτον θρησκείαν.»

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν συνέπεσε νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ καὶ τὴν παρεκάλεσα νά μοι ἐπιτρέψῃ νὰ ἴδω τὸν υἱόν της, ὅστις ἦτο ἐκ τῶν φιλτάτων μου φίλων, ἵνα τὸν ἀποχαιρετήσω πρὶν ἀποθάνῃ· —διότι καὶ ἡμεῖς ἐξ ἄλλου εἴχομεν κάμει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνωμεν μᾶλλον ἢ νὰ ἀρνηθῶμεν τὸν Χριστόν· ἀλλὰ τρόμος μὲ κατέ-

λαβεν, ὅτε παρετήρησα τὸ ὠχρόν της πρόσωπον, ἐν ᾧ μοὶ ἔλεγεν: «Ὄχι, δὲν θὰ τὸν ἴδῃς καὶ ἂν ἐπιμένῃς, φόνευσόν με πρῶτον καὶ ἔπειτα ἰδέ τον.»

«Θεία μου,» τῇ εἶπον, «δὲν ἦλθα ἐδῶ διὰ νὰ σὲ φονεύσω, ἀλλὰ μόνον νὰ ἴδω τὸ παιδί σου·» καὶ ἀνεχώρησα πλήρης φόβου καὶ ἀνησυχίας σκεπτόμενος ὅτι, πρὶν ἀνατείλῃ ἡ αὔριον, κάποιος ἐκεῖ θὰ ἦτο νεκρός, ἢ αὐτὴ ἢ ὁ υἱός της.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι τί ἀκριβῶς συνέβη, ἀλλ' ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐπενέβη κατά τινα τρόπον καὶ αὐτὴ μὲν ἠμποδίσθη νὰ αὐτοκτονήσῃ, ὁ δὲ υἱός της ἀπέφυγε τὴν ἄρνησιν τῆς πίστεώς του· πολλὰ δὲ ἔτη ἀργότερον αὐτὴ αὕτη ἡ κυρία ἐνεκολπώθη τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ πίστει.

Πολλὰ τοιαῦτα συνέβησαν εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν Χριστιανῶν τούτων μειρακίων. Ὁ πατὴρ ἄλλου τινὸς Χριστιανοῦ παιδὸς ἐπῆλθε κατ' αὐτοῦ μὲ τὸ ξίφος καὶ παρ' ὀλίγον θὰ τὸν ἐφόνευεν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ πάλαι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν Σαμουράϊ ἤτοι τῶν πολεμιστῶν ἔφερον πάντοτε δύο ξίφη, τὸ ἓν μεγαλύτερον τοῦ ἄλλου, καὶ δὲν ἐδίσταζον νὰ κάμνουν χρῆσιν αὐτῶν. Ὅλοι δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ σχολείου ἀνῆκον εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν Σαμουράϊ.

Ἐγὼ ὑπέστην πολὺ δεινὸν διωγμόν. Ἀφ' οὗ ὑπέστην πολλὰ ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν ἐπὶ μῆνας, ἐν τέλει ἐξεδιώχθην τῆς πατρικῆς μου οἰκίας, μηδὲν ἄλλο ἔχων μετ' ἐμαυτοῦ ἐκτὸς τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς καὶ τοῦ «Χριστιανοῦ Ἀποδημητοῦ» ἀμφοτέρων εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

Ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν σκληρότητα τῶν διωγμῶν οἱ Χριστιανοὶ παῖδες ἐνίκησαν. Ὅσῳ σκληρότεροι οἱ διωγμοί, τόσῳ περισσότερον ἐστηριζόμεθα εἰς τὴν πίστιν. Παρηγοροῦντες ἀλλήλους ἐλέγομεν «Δὲν εἶναι ὅλα ταῦτα ζῶσα ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ; Ἰδοὺ μεταξὺ ἡμῶν βλέπομεν ἐκπληρουμένους τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Χριστὸς πρὸ δεκαεννέα αἰώνων: «Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου θέλουσιν εἶσθαι οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ».

Ἡ ὁμὰς αὕτη τῶν τεσσαράκοντα Χριστιανῶν μειρακίων ὠνομάσθη ἀργότερον «ἡ ὁμὰς Κουμαμότο», ἥτις εἶναι πολὺ γνωστὴ εἰς τὴν παλαιοτέραν ἱστορίαν τῶν ἐν Ἰαπωνίᾳ ἱερῶν ἀποστολῶν.

Τὰ μέχρι τοῦδε λεχθέντα εἶναι μία μόνον πλευρὰ τῆς ἱστορίας τῆς ὁμάδος Κουμαμότο· ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἑτέρα πλευρά, θαυμασιωτέρα παρὰ τὴν πρώτην. Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1865, δεκαετίαν πρὸ τῆς ἐποχῆς περὶ ἧς ἐλάλησα, νεαρός τις Ἰάπων ἔφθασεν εἰς Βοστώνην τῆς Ἀμερικῆς. Εἶχεν ἀφήσῃ τὴν Πατρίδα του ἓν ἔτος πρίν, ἀναχωρήσας ἐπὶ Ἀμερικανικοῦ ἱστιοφόρου. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτο σχεδὸν βέβαιος θάνατος διὰ τὸν Ἰάπωνα ὅστις ἤθελεν ἀφήσῃ τὴν πατρίδα του ἀλλ' ὁ νέος ἐκεῖνος ἀπεφάσισε νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ζωήν του καὶ μετὰ θαλασσοπορίαν ἑνὸς ἔτους πλήρη ταλαιπωρίας ἔφθασεν εἰς τὸν σκοπόν του, τὴν χώραν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀναπτύξεως. Ἦτο πτωχὸς καὶ ἔρημος φίλων εἰς τὴν ξένην ταύτην γῆν καὶ ἐπὶ ἑβδομάδας διετέλεσεν ἄνευ οἱασδήποτε προστασίας, ὥστε ἤρχισε νὰ ἀπελπίζηται περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἦλθεν εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἐκινδύνευε νὰ παραφρονήσῃ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν τὸν ἐγκατέλιπεν. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦλθεν εἰς Βοστώνην, Ἀλφαῖος Χάρδυ τὸ ὄνομα, ἤκουσε περὶ τῆς ἐκτάκτου στενοχωρίας του, τὸν παρέλαβεν εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ ἰδὼν

τοὺς εὐγενεῖς πόθους τοῦ νέου, ἀπεφάσισε νὰ τὸν υἱοθετήσῃ καὶ νὰ τὸν ἐκπαιδεύσῃ. Τὸν εἰσήγαγεν εἰς Σχολεῖον, ἔπειτα εἰς Κολλέγιον καὶ τελευταῖον εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν Ἄνδοβερ, ὅπως παρασκευασθῇ διὰ τὴν ἱερὰν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου.

Μετὰ δεκαετῆ προπαρασκευὴν ὁ νέος οὗτος ἐπέστρεψεν εἰς Ἰαπωνίαν τῷ 1874 καὶ τὸ ἑπόμενον ἔτος 1875 καθ' ὃ ἐκεῖνοι οἱ Κουμαμότο παῖδες ἐπεστράφησαν εἰς τὸν Χριστόν, ἤνοιξε Χριστιανικὴν Σχολὴν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν Ἰαπωνίᾳ Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς ἐν τῇ πόλει Κυότο, ἥτις ἦτο ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα. Οὗτος ἦτο ὁ διδάκτωρ Ἰωσὴφ Χάρδυ Νησχίμα, ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μέγιστος Χριστιανὸς ἡγέτης ἐν Ἰαπωνίᾳ. Πλήρης φλέγοντος ζήλου διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν συμπατριωτῶν του προσεπάθει νὰ ἀνεύρῃ νέους τῶν αὐτῶν διαθέσεων, οἵτινες θὰ ἤρχοντο νὰ συνεργασθῶσι μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ μέγα ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς Ἰαπωνίας.

Ἐνταῦθα βλέπετε πάλιν πόσον θαυμασίως ἐργάζεται ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Ἐνῷ ἐξ ἑνὸς ὁ Θεὸς παρεσκεύαζε καὶ κατήρτιζε τὰ τεσσαράκοντα ἐκεῖνα μειράκια τῆς «ὁμάδος Κουμαμότο» διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ λοχαγοῦ Τζέϊνς ὡς καὶ διὰ σκληρῶν διωγμῶν, ἐξ ἄλλου παρεσκεύαζε συγχρόνως τὸν μέγαν τοῦτον Χριστιανὸν ἡγέτην τῆς Ἰαπωνίας ἐν Ἀμερικῇ διὰ τῆς καλωσύνης τοῦ Ἀλφαίου Χάρδυ. Ὁ Νησχίμα ἠγνόει τὰ μειράκια ταῦτα τῆς ὁμάδος Κουμαμότο καὶ αὐτὰ ἠγνόουν τὸν Νησχίμα καὶ τὴν Σχολήν του ἀλλὰ καίπερ παντάπασιν ἀγνοοῦντες ἀλλήλους ἤμεθα ὅλοι ἐντὸς τῆς αὐτῆς Χειρὸς πλαττόμενοι καὶ μορφούμενοι διὰ τὸ ἔργον τῆς ἱδρύσεως τῆς βασιλείας Του.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1876 ὁ λοχαγὸς Τζέϊνς πληροφορηθεὶς ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος περὶ τοῦ διδάκτορος Νησχίμα καὶ τῆς Χριστιανικῆς του Σχολῆς εὐθὺς ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τὰ περὶ τῆς «ὁμάδος Κουμαμότο». Ἡ εἴδησις αὕτη ἐξέπληξε τὸν Νησχίμα καὶ τοὺς συνεργάτας του. Εἷς τῶν ἱεραποστόλων διδασκάλων τῆς Σχολῆς του, ὅστις εὑρίσκετο τότε πλησίον του μοὶ εἶπεν ὅτι ἐφάνη εἰς αὐτοὺς ὡς εἰ τὰ τεσσαράκοντα ταῦτα μειράκια ἔπεσον κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Οὐδὲ ὡς ὄνειρον ἦλθέ ποτε εἰς αὐτοὺς ὅτι τοιοῦτον θαυμαστὸν ἔργον ἐγένετο εἰς τοιοῦτον ἄσημον καὶ μεμακρυσμένον μέρος.

Εἰς ἡμᾶς δὲ ἦτο μεγάλη χαρὰ καὶ παρηγορία ἐν μέσῳ τῶν διωγμῶν μας νὰ μάθωμεν ὅτι τοιοῦτος Χριστιανὸς καὶ τοιαύτη Χριστιανικὴ Σχολὴ ὑπῆρχεν εἰς τὴν πατρίδα μας. Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους σχεδὸν ὅλοι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν «ὁμάδα Κουμαμότο», ἐκδιωχθέντες ἤδη ἐκ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας τῆς γεννήσεώς των, ἦλθον εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ Νησχίμα καὶ ἡνώθησαν μετ' αὐτοῦ διὰ τὸ μέγα αὐτοῦ ἔργον. Οὕτως ἱδρύθη τὸ πρῶτον Χριστιανικὸν Κολλέγιον, γνωστὸν ὡς τὸ «Πανεπιστήμιον Δοσχίσα», ὅπερ προώριστο νὰ καταστῇ κέντρον Χριστιανικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ Χριστιανικῆς ἐπιδράσεως ἐν Ἰαπωνίᾳ, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξεπορεύθη νέα ὤθησις πρὸς Χριστιανικὸν ἔργον ἐν τῇ χώρᾳ· ὁ δὲ διδάκτωρ Νησχίμα ἐγένετο ὁ πρῶτος αὐτοῦ Πρύτανις.

Τῆς «Ὁμάδος Κουμαμότο» περὶ τοὺς δεκαπέντε, οἵτινες εἶχον συμπληρώσῃ τὴν προκαταρκτικήν των παίδευσιν ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ λοχαγοῦ Τζέϊνς, εἰσήχθησαν

εἰς τὴν πρώτην Θεολογικὴν τάξιν τοῦ Πανεπιστημίου Δοσχίσα, καὶ ἐπὶ τρία ἔτη ἠκολούθησαν μαθήματα θεολογικὰ καὶ ἠσκήθησαν πρὸς τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου· μετὰ δὲ τὰς τελικάς των ἐξετάσεις τῷ 1879, οἱ πλεῖστοι τῶν νέων τούτων ἐξῆλθον ὡς ἱεραπόστολοι, κηρύττοντες τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καθ' ὅλην τὴν Ἰαπωνίαν καὶ ἱδρύοντες ἐκκλησίας εἰς διάφορα μέρη.

Ἐν Ἰαπωνίᾳ αἱ Πρεσβυτεριακαὶ ἐκκλησίαι ἔχουσιν ἤδη τὸν μέγιστον ἀριθμὸν μελῶν· μετ' αὐτοὺς ἔρχονται οἱ Ἀνεξάρτητοι καὶ κατόπιν ἄλλαι ἀποχρώσεις. Ἀλλ' ἂν καὶ οἱ Ἀνεξάρτητοι ἔρχωνται δεύτεροι ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν μελῶν, ὅμως ἀριθμοῦσι τὰς περισσοτέρας καὶ ἰσχυροτέρας ἐκκλησίας· τοῦτο δὲ ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ ἔργον τῆς «Ὁμάδος Κουμαμότο,» ἐξ ἧς προῆλθον οἱ μᾶλλον διακεκριμένοι ἱεροκήρυκες καὶ ποιμένες τῶν Ἀνεξαρτήτων Ἰαπωνικῶν ἐκκλησιῶν.

Εἷς τῶν τῆς ὁμάδος ταύτης ἀποφοιτήσας τῷ 1879, εἶναι ἐπὶ πλείονα τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν ποιμὴν μεγάλης Ἀνεξαρτήτου ἐκκλησίας· καλοῦσι δὲ αὐτὸν Ἐπίσκοπον τῆς Νοτίου Ἰαπωνίας. Ἕτερος τῆς ὁμάδος ταύτης εἶναι εἷς τῶν μεγαλειτέρων φιλολόγων τῆς Ἰαπωνίας καὶ ἤδη Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Ἑνώσεως τῶν Κυριακῶν Σχολείων. Ἐπ' ἴσης μέλος τῆς ὁμάδος ταύτης εἶναι καὶ ὁ νῦν Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Δοσχίσα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νησχίμα, συμβάντα τῷ 1890, τέσσαρες τῶν Πρυτάνεων τοῦ Πανεπιστημίου τούτου ἀνῆκον εἰς τὴν ὁμάδα ταύτην. Οὐ μόνον εἰς θρησκευτικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ ἔργα, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Κυβερνήσεως, ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ τινὰ τῶν μελῶν τῆς ὁμάδος ταύτης κατέσχον σπουδαίας θέσεις.

Οὕτως ὁ Θεὸς μετεχειρίσθη ταύτην τὴν «ὁμάδα Κουμαμότο» πρὸς ἵδρυσιν Χριστιανικῆς μαρτυρίας ἐν Ἰαπωνίᾳ· ἡ ὁμὰς δὲ αὕτη δὲν ἐμορφώθη διὰ τῆς ἐνεργείας ἱεραποστόλου ἢ ἱεροκήρυκος, ἀλλὰ διὰ μέσου στρατιώτου, ὅστις δὲν ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα μου, ἵνα διδάξῃ τὸν Χριστιανισμὸν ἀλλὰ τὴν στρατιωτικὴν τακτικήν, τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν νεωτέραν ἐπιστήμην· ἀλλ' ὡς καρπὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἀνεφύη αὕτη ἡ «ὁμὰς Κουμαμότο» καὶ κατέστη δύναμις πρὸς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Ἰαπωνίας. Θαυμαστὸν ἀληθῶς ἔργον τῆς Θείας Προνοίας! Ὁ Θεὸς πράγματι δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ ὅ,τι δήποτε ὡς ὄργανον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν βουλῶν Αὐτοῦ. Μετεχειρίσθη ποτὲ σιαγόνα ὄνου ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Σαμψών, ἵνα ἐξολοθρεύσῃ χιλίους Φιλισταίους. Ἴσως ἡ «ὁμὰς Κουμαμότο» καὶ ὁ λοχαγὸς Τζέϊνς ἦσαν ὡς ἡ σιαγὼν τοῦ ὄνου!

Καὶ σήμερον ὑπάρχουσιν οὐ μόνον ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸν κόσμον νέοι καὶ νέαι κατάλληλοι, ὅπως ὑπηρετήσωσιν εἰς τὰς πατρίδας των πρὸς διάδοσιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου· ἀλλ' ἀναμένουσι κάποιον λοχαγὸν Τζέϊνς νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ νὰ ἐπενεργήσῃ εἰς τὰς ψυχάς των διὰ τῆς προσωπικῆς των εὐσεβείας καὶ νὰ τοῖς ἐμπνεύσῃ τὸν ζῆλον πρὸς ἔργον Χριστιανικόν. Ἀλλὰ πόσον σπάνιοι οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες!

Ξ. Π. Μ.

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓ. ΓΡΑΦΗΣ

Εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 2 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἡ Βουλὴ ἐψήφισε τὸ περὶ θρησκείας ἄρθρον τοῦ Συντάγματος καὶ ἀφῆκεν ἄθικτον τὴν τελευταίαν αὐτοῦ παράγραφον (παραληφθεῖσαν ἐκ τοῦ προγενεστέρου Συντάγματος), ἥτις ἀπαγορεύει τὴν «εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσιν» τοῦ κειμένου τῶν Ἁγ. Γραφῶν «ἄνευ τῆς προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς Ἐκκλησίας». Καὶ πρέπει πᾶς σεβόμενος τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐντύπου καὶ προφορικοῦ λόγου, πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, πᾶς ὁ αἰσθανόμενος τὴν φοβερὰν ἀνάγκην τῆς κυκλοφορίας καὶ ἐπιδράσεως τοῦ Λόγου τούτου μεταξὺ πασῶν τῶν τάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, νὰ κρύψῃ ὑπὸ ἀφάτου λύπης τὸ πρόσωπον.

Διότι τοιαῦται ἀπαγορεύσεις, ὄζουσαι μεσαιωνικῶν ἀντιλήψεων καὶ παπικῆς πνευματικῆς ἀπολυταρχίας, ἀποτελοῦσιν ἀληθὲς ὄνειδος διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν, τὴν Δημοκρατίαν τοῦ σωτηρίου ἔτους 1927. Βεβαίως οἱ πλεῖστοι τῶν κ. κ. βουλευτῶν ἐψήφισαν διὰ τῆς σιωπῆς των τὴν ἐπονείδιστον ταύτην ἀγόρευσιν ὄχι ἐκ πραγματικοῦ πνεύματος βυζαντινισμοῦ ἢ ἀπολυταρχικότητος, ἀλλ' ἐξ ἀδιαφορίας πρὸς τὰ πνευματικὰ πράγματα, ἔτι δὲ καὶ διότι, ὡς ὡμολόγησαν ἐρωτώμενοι ὕστερον, ἐπείγοντο νὰ προχωρήσωσι μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος καὶ δὲν ἤθελον νὰ ἐξεγείρουν ἀ ελευτήτους συζητήσεις μὲ μερικοὺς «γλωσσαμύντορας» καὶ φιλονείκους παλίμπαιδας, ἐθεώρησαν δὲ τὸ ζήτημα ὡς ἐστερημένον γενικωτέρας σημασίας καὶ ἐνδιαφέρον μόνον «τοὺς παπάδες»!

Τὸ ζήτημα τοῦ παραδόξου τούτου ἀναχρονισμοῦ — τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ — ἔχει πολλάκις συζητηθῆ ἐν ταῖς στήλαις τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» καὶ ἄλλων παρ' ἡμῖν θρησκευτικῶν περιοδικῶν. Ἀφοῦ ὅμως ὑπάρχει ἀκόμη τόση παχυλὴ ἄγνοια καὶ καθυστέρησις ἀντιλήψεως ἐπὶ τοῦ θέματος, ὅσην ἀπέδειξεν ἡ πρόσφατος ἐν τῷ Ἀθην. Τύπῳ συζήτησις, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπαναληφθῶσι καὶ πάλιν μερικαὶ βασικαὶ ἀπόψεις τοῦ θλιβεροῦ τούτου ζητήματος καὶ νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἐπαναλαμβανόμεναι, ἕωσοῦ ἐννοήσῃ ἡ παρ' ἡμῖν κοινωνία, ἡ Πολιτεία καὶ πρὸ πάντων ἡ ἐπικρατοῦσα Ἐκκλησία, πόσον παράλογος, ἄτοπος καὶ ἐθνοφθόρος εἶναι ἡ ἐν λόγῳ ἀπαγόρευσις.

Οἱ ὑπέρμαχοι τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης δύνανται νὰ ταξινομηθῶσιν εἰς τρεῖς κατηγορίας: Ἡ ***πρώτη*** περιλαμβάνει τοὺς θεωροῦντας τὴν μετάφρασιν ὡς ἐπιζήμιον διὰ τὴν ἐθνικήν μας γλῶσσαν· αὐτοὶ εἶναι οἱ «γλωσσαμύντορες». Ἡ ***δευτέρα*** κατηγορία εἶναι οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι εἶναι «ἀσέβεια» καὶ «ἱεροσυλία» ἡ Νεοελληνικὴ μετάφρασις τῶν ἀρχαίων ἱερῶν κειμένων, προσθέτοντες ὅτι εἶναι ἀδύνατον οἱαδήποτε μετάφρασις νὰ ἀποδώσῃ πιστῶς τὰς ὑψηλὰς ἐννοίας τοῦ πρωτοτύπου. Ἡ ***τρίτη*** περιλαμβάνει τοὺς λέγοντας ὅτι εἶναι περιττὴ πᾶσα μετάφρασις, διότι ὁ λαὸς ἐννοεῖ κάλλιστα τὸ πρωτότυπον. Καὶ τῶν τριῶν κατηγοριῶν τὰ ἐπιχειρήματα δὲν ἀντέχουσιν εἰς οἱανδήποτε σοβαρὰν ἐξέτασιν. Διότι:

1. Μόνον ἐπιπόλαιοι καὶ ἡμιμαθεῖς δύνανται νὰ θεωρήσωσι τὰ κείμενα τῆς Ἁγ. Γραφῆς ὡς ὑπόδειγμα τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Διὰ πάντα γνώστην τῆς γνησίας κλασσικῆς Ἑλληνικῆς εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι τὰ ὡς ἄνω κείμενα τῆς Π. καὶ Κ. Διαθήκης γέμουσι γλωσσικῶν Ἑβραϊσμῶν καὶ βαρβαρισμῶν, οἵτινες θὰ ἔκαμνον τὸν Θουκυδίδην, τὸν Δημοσθένη, τὸν Ξενοφῶντα, τὸν Πολύβιον, νὰ ἀνατριχιάσωσιν. Ἡ Ἑλληνικὴ τῆς Κ. Διαθήκης καὶ τῆς Π. Διαθήκης τῶν Ἑβδομήκοντα εἶναι ***παραφθορὰ τῆς γνησίας Ἑλληνικῆς***. Εἶναι ἡ ***«κοινὴ διάλεκτος»*** — ἡ καθομιλουμένη — τῆς ἐποχῆς τῶν Πτολεμαίων καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς γνωστόν, κατόπιν τῶν κατακτήσεων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἡ Ἑλληνικὴ κατέστη ἡ γενικὴ γλῶσσα ὁλοκλήρου τῆς Ἀνατολῆς, περίπου ὅπως ἡ Γαλλικὴ τὴν σήμερον εἶναι ἡ διεθνὴς γλῶσσα. Ὡμιλεῖτο ὑπὸ Αἰγυπτίων, Ἑβραίων, Σύρων, Χαλδαίων, Γαλατῶν καὶ ἄλλων φυλῶν πᾶν ἄλλο ἢ Ἑλληνικῶν, ἦτο ἑπομένως ἀναπόφευκτον νὰ ὑποστῇ μεγάλας παραφθορὰς εἰς τὰ στόματα τῶν ἀλλοφύλων τούτων. Ἐὰν δὲ πρὸ ἑκατὸν ἀκόμη ἐτῶν οἱ κατὰ τόπους γνήσιοι Ἕλληνες ἐλάλουν διαλέκτους Ἑλληνικὰς τόσον διαφόρους, ὥστε δυσκόλως νὰ ἐννοοῦν ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ ἐπὶ τῶν διαλεκτικῶν τούτων διαφορῶν νὰ συγγράψῃ ὁ Βυζάντιος τὴν ἀθάνατον αὐτοῦ κωμῳδίαν «Βαβυλωνία», φαντάζεταί τις ὁποῖα μαρτύρια ὑπέστη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς λαλουμένη ὑπὸ ξένων λαῶν. Οὕτως ἐξειλίχθη ἡ «κοινὴ διάλεκτος», ἡ διεθνὴς Ἑλληνική, τοῦ 3ου, 2ου καὶ 1ου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος, εἰς ἣν εἶναι γεγραμμένη ἥ τε Π. Διαθήκη τῶν Ἑβδομήκοντα καὶ ἡ Κ. Διαθήκη.

Λέγοντες ταῦτα, δὲν εἴμεθα ἐχθροὶ τῶν φυσικῶν γλωσσικῶν ἐξελίξεων, διότι πᾶσα γλῶσσα μοιραίως ὑφίσταται σὺν τῷ χρόνῳ ἐξέλιξιν καὶ μεταβολήν, ἣν οὐδεμία δύναμις εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχαιτίσῃ. Ἡ κλασσικὴ Ἑλληνικὴ ἐξειλίχθη ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων Ἑλληνικῶν διαλέκτων, ἔπειτα δὲ βαθμηδὸν ἐξεφυλίσθη εἰς τὴν ὡς ἄνω διεθνῆ Ἑλληνικήν, ἥτις βραδύτερον περιορισθεῖσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν ὑπέστη διαφόρους φυσικὰς ἀλλοιώσεις μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἄλλην Ἑλληνικὴν ἔγραφον καὶ ὡμίλουν οἱ Ἕλληνες τῆς Ἁλώσεως, ἄλλην ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἄλλην κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, ἄλλην ὁμιλοῦσι σήμερον, ἄλλη πιθανῶς θὰ λαλῆται μεθ' ἡμᾶς μετὰ 100, 200 ἢ καὶ 500 ἔτη.

Τὸ νὰ ἐπιζητῆται ἡ καθήλωσις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὸ ὑπόδειγμα τῆς μεταφράσεως τῆς λεγομένης «τῶν Ἑβδομήκοντα» εἶναι ὡς ἐὰν ἠθέλομεν ἀπαιτήσει ὅπως οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες φορῶσι τὰ σανδάλια, τοὺς χιτῶνας καὶ τὰς χλαμύδας τοῦ 1ου αἰῶνος μ. Χρ. ἢ καὶ τὰς τόσον γραφικὰς καὶ συμπαθεῖς «βράκας» καὶ φέσια τῶν πατέρων μας. Πᾶσα γενεά, ἕκαστος αἰών, ἔχει τὴν ἐνδυμασίαν του, τὰ ἔθιμά του, τὴν γλῶσσάν του· καὶ ἐνῷ δύναταί τις νὰ προτιμᾷ τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν γλῶσσαν μιᾶς παρῳχημένης ἐποχῆς, δὲν δύναται ὅμως καὶ νὰ τὰ ἐπιβάλῃ εἰς τοὺς συγχρόνους, ἀλλ' οὐδὲ καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν του ἀκόμη νὰ τὰ ἐφαρμόζῃ! Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀμείλικτος φορὰ καὶ ἐξέλιξις τῶν αἰώνων.

Ἐὰν οἱ Ἑβδομήκοντα μετέφρασαν τὴν Π. Διαθήκην εἰς τὴν βαρβαρικὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον τῆς ἐποχῆς των [1], ἐὰν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ καὶ ἅγιοι Ἀπόστολοι

[1]) Ὁμιλοῦντες περὶ τῶν Ἑβδομήκοντα, ἁπλῶς μεταχειριζόμεθα μίαν κατὰ συνθήκην λέξιν, διότι βεβαίως δὲν παραδεχόμεθα τοὺς μύθους, διὰ τῶν ὁποίων ἐζήτησεν ἡ ἐκκλησια-

ἔγραψαν εἰς τὴν αὐτὴν περίπου γλῶσσαν, τοῦτο ἐγένετο διὰ νὰ λάβωσι τὰ ἱερὰ συγγράμματα ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρυτέραν λαϊκὴν κυκλοφορίαν, καθότι αὐτὴ ἦτο, ὡς εἴπομεν, ἡ «κοινὴ διάλεκτος», ἡ καθομιλουμένη. Ἡ μετάφρασις μάλιστα τῶν Ἑβδομήκοντα ἐγένετο εἰδικῶς χάριν τῶν Ἰουδαίων τῆς Διασπορᾶς, οἵτινες δὲν ἠννόουν πλέον καλῶς τὴν ἀρχαίαν Ἑβραϊκὴν καὶ οἵτινες ἐκινδύνευον νὰ περιέλθωσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἄγνοιαν τῶν ἱερῶν βιβλίων τῆς θρησκείας των, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται σήμερον ὁ Ἑλληνικὸς λαός, χάρις εἰς τὴν ἀκατάληπτον γλῶσσαν τῶν ἀρχαίων κειμένων τῆς Ἁγ. Γραφῆς.

Ἡ Ἑλληνικὴ λοιπὸν γλῶσσα οὐδὲν ἔχει νὰ ζημιωθῇ ἐκ τῆς Νεοελληνικῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς, διότι μία μετρίως καθαρεύουσα Νεοελληνικὴ ἵσταται ἐξ ἴσου πλησίον, ἂν μὴ πλησιέστερον, πρὸς τὴν κλασσικὴν γλῶσσαν ἢ οἱ βαρβαρισμοὶ τοῦ ἀρχαίου κειμένου τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Ἄλλως τε δὲν πρόκειται διὰ τῆς μεταφράσεως νὰ ἐξαφανισθῶσι τὰ ἀρχαῖα κείμενα, ἅτινα πᾶς ὁ ἔχων τὸν καιρὸν καὶ τὴν φιλολογικὴν εἰδικότητα δύναται νὰ ἀναγινώσκῃ κατὰ προτίμησιν ἀντὶ τῆς μεταφράσεως. Πρόκειται διὰ τῆς μεταφράσεως νὰ δοθῇ καὶ εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας πτυχίον τῆς Φιλοσοφ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου μία Ἁγ. Γραφή, τὴν ὁποίαν νὰ δύνανται νὰ ἐννοήσουν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ λεκτικὸν τῆς Νεοελληνικῆς μεταφράσεως, εἴμεθα ἐχθροὶ ἐξ ἴσου τοῦ «μαλλιαρισμοῦ» καὶ τῶν μακαρονισμῶν τῆς ὑπερκαθαρευούσης. Ἡ δημώδης γλῶσσα δὲν ἔχει λεξιλόγιον ἐπαρκὲς διὰ μετάφρασιν ὄχι τῆς Ἁγ. Γραφῆς, ἀλλ' οἱουδήποτε συγγράμματος σοβαροῦ. Ἡ καθαρεύουσα ὅμως, ἥτις χρησιμοποιεῖ τὰς λέξεις τῆς κλασσικῆς διαλέκτου ἐντὸς τοῦ δυνατοῦ ὁρίου τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν τῆς γλώσσης, εἶναι καὶ αὐτὴ μία Ἑλληνικὴ διάλεκτος ἀξία παντὸς σεβασμοῦ καὶ χρήσεως. Ἐννοοῦμεν τὴν γλῶσσαν, εἰς ἣν συγγράφονται τὴν σήμερον τὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα, συντάσσονται οἱ νόμοι, γίνεται διδασκαλία εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἀγορεύσεις κοινοβουλευτικαί, διαλέξεις ἐπιστημονικαί, κτλ. Τὸ νὰ λέγῃ τις ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα κινδυνεύει ἐκ τῆς τοιαύτης μεταφράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς, εἶναι ἀπολύτως παιδαριῶδες.

2. Ἀλλὰ μήπως οἱ θεωροῦντες τὴν μετάφρασιν ὡς «ἀσέβειαν» καὶ ἱεροσυλίαν»

στικὴ παράδοσις (Ἑβραϊκή τε καὶ Χριστιανικὴ) νὰ περιβάλῃ τὴν Ἑλλ. μετάφρασιν τῆς Π. Διαθήκης μὲ τὸ κῦρος τῆς θεοπνευστίας. Εἶναι ἀπολύτως βεβαιωμένον ὅτι ἡ μετάφρασις αὕτη δὲν ἐξεπονήθη ὑπὸ 72 μεταφραστῶν ἐξ Ἱεροσολύμων καὶ δὴ εἰς 72 ἡμέρας, κτλ. κτλ. ἀλλ' ἐγένετο τμηματικῶς ἐπὶ διαστήματι πολλῶν γενεῶν. Οὕτω λ. χ. ἡ Πεντάτευχος εἶναι ἔργον τοῦ 3ου αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ, ὁ Ἠσαΐας μετεφράσθη περὶ τὸ ἔτος 180 π. Χρ., ὁ Ἰεζεκιὴλ καὶ οἱ ἐλάσσονες Προφῆται περὶ τὸ 150 π. Χριστοῦ, τὰ λοιπὰ βιβλία κατὰ τὸν 1ον αἰῶνα π. Χρ., ὁ Ἐκκλησιαστὴς καὶ ὁ Δανιὴλ τὸν 2ον αἰῶνα *μετὰ Χριστόν*. Τοῦτο μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος, ἐξ ἀντιπαραβολῆς πρὸς τοὺς παπύρους τοῦ 3ου, 2ου καὶ 1ου αἰῶνος π. Χρ. Ὡς μετάφρασις δὲ γέμει τόσων ἀνακριβειῶν καὶ παρεννοήσεων, ὥστε οἱ κριτικοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποθέσωσιν ὅτι οἱ ἑκάστοτε μεταφρασταὶ εἶχον ἐνώπιόν των ἄλλο πρωτότυπον καὶ ὄχι τὸν ἐπίσημον καὶ παραδεδεγμένον Ἱερὸν Κανόνα τῶν Ἑβραίων. Ὑπάρχουσι δὲ ἄπειρα χωρία, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οὐδὲν νόημα δύναται νὰ ἐξαχθῇ. Καὶ αὐτὸ τὸ πλημμελὲς κατασκεύασμα θέλουσιν οἱ ὑπέρμαχοι τῆς Συνταγματικῆς ἀπαγορεύσεως νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὡς τὴν θεόπνευστον Π. Διαθήκην, ἐνῷ ὑπάρχει προσιτὸν εἰς πάντας τὸ γνήσιον Ἑβραϊκὸν πρωτότυπον !

εἶναι σοβαρώτεροι; **Ἀσέβεια καὶ ἱεροσυλία θὰ ἦτο οἱαδήποτε νόθευσις ἢ διαστροφὴ** τῶν ἱερῶν κειμένων διὰ τῆς **προσθήκης** ἢ **ἀφαιρέσεως** λέξεων ἢ ἐννοιῶν. Ἀλλὰ μία πιστὴ κατὰ λέξιν μετάφρασις, ὁποία εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Νεοφύτου Βάμβα ἐκπονηθεῖσα, ἣν ἀπὸ τοῦ 1852 ἐκδίδει ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία, δὲν εἶναι νόθευσις ἢ στρέβλωσις τοῦ πρωτοτύπου κειμένου. Καὶ μέχρι σήμερον, ἂν καὶ διαρκῶς προκαλούμενοι οἱ πολέμιοι τῶν μεταφράσεων, **δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποδείξωσιν ἓν καὶ μόνον χωρίον τῆς μεταφράσεως τοῦ Βάμβα, ὅπου δὲν ἀπεδόθη μετ' ἀπείρου ἀκριβείας καὶ εὐσυνειδησίας ἡ ἔννοια τοῦ πρωτοτύπου.** Ἤδη τοὺς προκαλοῦμεν καὶ πάλιν, ἂν ἦναι καλῆς πίστεως συζητηταί, νὰ ὑποδείξωσιν ἓν τοιοῦτο χωρίον. Καὶ ἂν δὲν δύνανται, ἂς σιγήσῃ ἡ ἐπιπολαία (ἵνα μή τι χεῖρον εἴπωμεν) πολεμικὴ των κατὰ τῆς εἰρημένης μεταφράσεως.

Ἀλλά, λέγουσιν, δὲν εἶναι δυνατὸν οἱαδήποτε μετάφρασις νὰ ἀποδώσῃ ὀρθῶς τὰς ὑψηλὰς ἐννοίας τοῦ πρωτοτύπου! Τοῦτο, ἐὰν ἦναι ἀληθές, σημαίνει ἢ ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη γλῶσσα ἐχρεωκόπησε καὶ ἔπαυσεν ἐκπληροῦσα τὸν προορισμόν της— τὴν ἔκφρασιν τῆς σκέψεως—ἢ ὅτι αἱ ἔννοιαι τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶναι ἀκατάληπτοι εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Ποίαν ἐκ τῶν δύο τούτων μωριῶν θέλετε νὰ προτιμήσωμεν; Τὴν σήμερον, ὁπότε ἡ καταπληκτικὴ ἐπέκτασις τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων καὶ τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν καθ' ἡμέραν πλουτίζει πάσας τὰς ἀνθρωπίνους γλώσσας μὲ νέας λέξεις καὶ φράσεις, εἶναι πιστευτὸν ὅτι γλῶσσα, ὁποία ἡ Ἑλληνική, στερεῖται λέξεων καὶ ἐκφράσεων, ὅπως ἀποδώσῃ πιστῶς τὰς διδασκαλίας τῆς Ἁγ. Γραφῆς; Καὶ ἂν ἡ Ἑλληνικὴ (ἡ σημερινή, δηλονότι) ἦναι ἀνίκανος νὰ κάμῃ τὴν ἀπόδοσιν ταύτην, πῶς συμβαίνει ὥστε ἡ ἀπόδοσις κατωρθώθη εἰς τὴν Ἀγγλικήν, τὴν Γερμανικήν, τὴν Γαλλικήν, τὴν Ἰταλικὴν—εἰς ὅλας τὰς πεπολιτισμένας γλώσσας τῆς ὑφηλίου, διὰ νὰ ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὰς ἄλλας ὑπερπενταχοσίας γλώσσας καὶ διαλέκτους, εἰς ἃς ἔχει μεταφρασθῆ ἡ Ἁγ. Γραφή; Μόνη λοιπὸν ἡ Νεοελληνικὴ καθαρεύουσα εἶναι τόσον ἀτελής, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἀποδώσῃ ἐννοίας διατετυπωμένας εἰς συγγενὲς ἰδίωμα, τοῦ ὁποίου αἱ πλεῖσται τῶν λέξεων εἶναι κτῆμα καὶ τῆς Νεοελληνικῆς; Ἀληθῶς ὁ συλλογισμὸς οὗτος εἶναι διὰ πολὺ μικρὰ παιδία.

Καὶ ἂν λάβωμεν τὸν ἕτερον συλλογισμὸν τοῦ διλήμματος—ὅτι αἱ ἔννοιαι τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶναι καθ' ἑαυτὰς ἀκατάληπτοι διὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα—περιπίπτομεν εἰς ἔτι χονδροειδεστέραν μωρίαν. Πάντες ἐδιδάχθημεν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ὅτι ἡ Ἁγ. Γραφὴ εἶναι ἡ **πρὸς τὸν ἄνθρωπον θεόπνευστος ἀποκάλυψις τοῦ Θείου θελήματος.** Ἀλλ' ἐὰν αἱ ἔννοιαι αὐτῆς ἦναι ἀσύλληπτοι διὰ τὸν ἄνθρωπον, πρὸς τί νὰ δοθῇ ἡ ἀποκάλυψις αὕτη, καὶ **τί εἶδος ἀποκαλύψεως** ἀποτελεῖ; Ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς μᾶς φέρει ἀναποφεύκτως εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Θεὸς ὑστερεῖ κατὰ τὴν νοημοσύνην παντὸς ἀνθρωπίνου νομοθέτου, διότι πᾶς νομοθέτης φροντίζει νὰ διατυπώνῃ τοὺς νόμους καὶ τὰς θελήσεις αὐτοῦ εἰς γλῶσσαν, ἣν ἐννοεῖ ὁ λαὸς αὐτοῦ. Θαυμασία τῷ ὄντι λογική!

3. Ἔρχονται τέλος καὶ οἱ κραυγάζοντες ὅτι, **περιττεύει ἡ Νεοελληνικὴ μετάφρασις** τῆς Ἁγ. Γραφῆς, διότι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐννοεῖ πλήρως τὸ ἀρχαῖον κείμενον. Οὗτοι εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀνώτεροι κληρικοί, οἵτινες καθ' ὅλην

των τὴν ζωὴν καταγινόμενοι μὲ τὰ ἀρχαῖα κείμενα εἴτε τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἴτε τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ἐννοοῦσιν (ἢ φαντάζονται ὅτι τὰ ἐννοοῦσι) καὶ νομίζουσιν ὅτι καὶ ὁ λαὸς τὰ ἐννοεῖ.

Δυστυχῶς δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα. Οὐδεὶς Ἕλλην, ὅστις δὲν ηὐτύχησε νὰ λάβῃ πτυχίον Πανεπιστημιακόν, εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσῃ τὸ πρωτότυπον τῆς Κ. Διαθήκης, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον, τῆς Π. Διαθήκης τῶν Ἑβδομήκοντα. Ὑπάρχουσιν ἀληθῶς περικοπαὶ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων καὶ Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἁπλῆν ἱστορικὴν ἀφήγησιν καὶ τῶν ὁποίων, ὡς ἐκ τῆς ὁμοιότητος πολλῶν λέξεων πρὸς τὰς τῆς Νεοελληνικῆς, ἡ ***γενικὴ*** ἔννοια εἶναι καταληπτὴ καὶ εἰς τὸν ἀγράμματον ἀκροατήν. Ἀλλὰ μόνον ἡ γενική, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ πλήρης, ἔννοια· διότι αὕτη συσκοτίζεται διὰ λέξεων καὶ συντάξεων ἀκαταλήπτων διὰ τὸν μὴ διακούσαντα μαθήματα Γυμνασίου. Καὶ πέραν τῶν ἱστορικῶν τούτων περικοπῶν (αἵτινες, σημειωτέον, συνήθως δὲν μεταδίδουσι πνευματικήν τινα διδασκαλίαν, ἀλλ᾽ἀποτελοῦσι τὸ ἱστορικὸν πλαίσιον, οὕτως εἰπεῖν, τῶν διδασκαλιῶν τούτων), τί νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ, ἢ ἀπὸ τὴν Π. Διαθήκην, ὅταν ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐπενδεδυμένα μίαν γλῶσσαν, ἧς τὰς πλείστας τῶν λέξεων καὶ συντάξεων ἀγνοεῖ;

Εἰς μελέτην, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου κατὰ τὸ ἔτος 1922, (τεύχη Μαρτίου καὶ Ἀπριλίου) ἐξετέθησαν λεπτομερῶς τὰ αἴτια, δι᾽ ἃ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἀρχετύπου τῆς Κ. Διαθήκης εἶναι ἀκατάληπτον εἰς τὸν λαόν. Καὶ δὴ ἀκατάληπτοι ἢ δυσνόητοι εἶναι:

α) Αἱ λέξεις ἐκεῖναι, αἵτινες ἔχουσιν ***ἐκλίπει ἐντελῶς ἐκ τῆς σημερινῆς γλώσσης***. Ἐκ τῆς πληθώρας τῶν λέξεων τούτων φέρομεν ὀλίγα τινὰ παραδείγματα: *αἱρετίζω, ἀλίσγημα, ἅλλομαι, βρώσκω, γόμος, διανεύω, δικνέομαι, ἐάω, ἐγχριῶ, ἔθω, ἐκκλάζω, ἐκπετάννυμι, ἐκτένεια, ἐμβριμάομαι, ἐμπιπλάω, ἐμπρήθω, ἐνάλιος, ἔνδειγμα, ἐνδιδύσκομαι, ἐνειλέω, ἔννυχον, ἐξάλλομαι, ἐξαυτῆς, ἐξηχέομαι* καὶ ἄλλαι, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός.

β) Αἱ λέξεις ἐκεῖναι, αἵτινες τὴν σήμερον ***εἶναι μὲν ἐν χρήσει, ἀλλ᾽ ὑπὸ ἔννοιαν ἐντελῶς διάφορον τῆς ἀρχαίας***. Ἐπὶ παραδείγματι: ***ἀστεῖος*** (δηλ. ὡραῖος), ***ἄτομον*** (στιγμή), ***αὐτόχειρ*** (μὲ τὰς ἰδίας χεῖρας), ***ἀναπληροῦται*** (πληροῦται), ***ἀναπτύσσω*** (ἀνοίγω), ***πτύσσω*** (κλείω), ***ἀποτελῶ*** (ἐκτελῶ) κτλ. Ἐπίσης λέξεις τινες, αἵτινες σήμερον ***δὲν δύνανται νὰ προφερθῶσιν, ἄνευ προσβολῆς τῆς δημοσίας αἰδοῦς!***

γ) Αἱ ***ἀπαρέμφατοι, δοτικαί, εὐκτικαί***, οἱ ***μέλλοντες, ἀόριστοι, παρακείμενοι*** καὶ ***ὑπερσυντέλικοι*** — ἐνεργητικοί, παθητικοὶ καὶ μέσοι — τῆς ἀρχαίας γλώσσης. Πάντα ταῦτα μόνον οἱ διακούσαντες μαθήματα Γυμνασίου δύνανται ὅπως δήποτε νὰ ἐννοήσωσιν, ἐνῷ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐγγραμμάτου Ἑλληνικοῦ λαοῦ (διότι ἔχομεν δυστυχῶς καὶ 25—30 τοῖς ἑκατὸν ἀγραμμάτους) δὲν ἐκπαιδεύεται πέραν τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου.

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς Π. Διαθήκης τῶν Ο΄, τῆς ὁποίας πᾶσα σελὶς βρίθει λέξεων καὶ συντάξεων, ἃς οὐδὲ καθηγηταὶ τοῦ Γυμνασίου (ἵνα μὴ εἴπωμεν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου) εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξηγήσωσιν, ἀκόμη καὶ τῇ

βοηθείᾳ λεξικοῦ; Καὶ εἰς πίστωσιν τούτου ἀναλαμβάνομεν, εἰς τοὺς δύο σοφωτάτους καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες ἐσχάτως εἴς τι ἀντιδραστικὸν Ἀθηναϊκὸν φύλλον ἐξιφούλκησαν κατὰ πάσης μεταφράσεως τῶν Γραφῶν [1], νὰ παρουσιάσωμεν, ἐπὶ παρουσίᾳ οἱωνδήποτε μαρτύρων τῆς ἐκλογῆς των, χωρία ἐκ τῶν ἀρχαίων κειμένων τῆς Ἁγ. Γραφῆς, τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἦναι εἰς θέσιν νὰ δώσωσιν ἀμέσως ἑρμηνείαν τινά, ὄχι θεολογικήν, ἀλλ᾽ οὔτε κἂν γλωσσικήν.

Οἱ πολέμιοι τῆς Νεοελληνικῆς μεταφράσεως μόλα ταῦτα ἀναγνωρίζουσιν ἐμμέσως ὅτι ὁ ἰσχυρισμός των περὶ τοῦ «εὐλήπτου» τοῦ ἀρχαίου κειμένου εἶναι **ἀνοησία**. Διότι συνιστῶσι τὴν ἔκδοσιν ***ἑρμηνειῶν***, ἀντὶ μεταφράσεων. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς ἀναιροῦσι πάλιν ἑαυτούς. Διότι ἐνῷ ἡ πιστὴ κατὰ λέξιν μετάφρασις συνίσταται εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν δυσνοήτων λέξεων καὶ συντάξεων διὰ τῶν ἀντιστοιχουσῶν σημερινῶν λέξεων καὶ φράσεων, ἡ ἑρμηνεία εἶναι ἡ δι᾽ ἄλλων φράσεων ἐξήγησις (κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἀντιλήψεις τοῦ ἑρμηνεύοντος) τῆς ἐννοίας τοῦ πρωτοτύπου. Μὲ ἄλλους λόγους, ὁ ἑρμηνευτὴς ὑποκαθιστᾷ τὴν ἰδίαν του ἀντίληψιν περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ κειμένου. Καὶ ἐνδέχεται μὲν νὰ ἦναι ὀρθή ἡ ἀντίληψίς του αὕτη, ἐνδέχεται ὅμως καὶ νὰ μὴ ἦναι. Ὑπάρχουσιν ἄπειρα χωρία τῆς τε Π. καὶ τῆς Κ. Διαθήκης, ἐπὶ τῆς ἐννοίας τῶν ὁποίων διεφώνησαν οἱ ἑρμηνευταί, ἀρχαῖοί τε καὶ νεώτεροι, καὶ ὄχι μόνον ἑρμηνευταί, ἀνήκοντες εἰς διάφορα Χριστιανικὰ δόγματα, ἀλλὰ καὶ ἑρμηνευταὶ ἀνήκοντες εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἑρμηνεία εἶναι προϊὸν ἀτομικῆς ἀντιλήψεως καὶ κρίσεως, συνεπῶς πρᾶγμα ἀνθρώπινον, καὶ ὡς τοιοῦτον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑποκαθίσταται εἰς τὰ θεόπνευστα κείμενα. Ἐνῷ ἡ πιστὴ κατὰ λέξιν μετάφρασις περιορίζεται αὐστηρῶς εἰς τὴν ἁπλοποίησιν τοῦ λεκτικοῦ, ὥστε νὰ καταστήσῃ τὸ κείμενον γλωσσικῶς καταληπτὸν εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα, ἀφίνουσα εἶτα αὐτὸν νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν πνευματικὴν ἔννοιαν. Αἱ ἑρμηνεῖαι εἶναι χρησιμώταται, ἀφοῦ ὁ ἀναγνώστης ἐννοήσῃ πρῶτον διὰ τῆς μεταφράσεως τί λέγει τὸ πρωτότυπον. Τότε εἶναι καὶ εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ τὴν ἑρμηνείαν, καὶ νὰ ἐκλέξῃ μίαν ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων διισταμένων ἑρμηνειῶν. Ἑρμηνεία ὅμως

---

[1]) Οἱ κ. κ. Μεσολωρᾶς καὶ Καρολίδης, καθηγηταὶ ὁ μὲν τῆς Θεολογίας, ὁ δὲ τῆς Ἑλλ. Ἱστορίας, εἰς τὴν ἐφημερίδα «Σκρίπ». Ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται ὁ κ. ***Μεσολωρᾶς:*** «Εἶμαι ἐναντίον πάσης μεταφράσεως τοῦ κειμένου τῆς Ἁγ. Γραφῆς, ὅπερ θεωρῶ ***ἀναντapόδοτον***. Οἱαδήποτε ἀπόδοσις, ὅσον πιστὴ καὶ ἂν ἦναι εἰς τὸ γράμμα τοῦ ἱεροῦ κειμένου, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδώσῃ τὸ θεόπνευστον πνεῦμα καὶ τὸ βιβλικὸν καὶ μεγαλορρῆμον ὕφος τῶν Ἁγίων Γραφῶν, τὸ ἐμπνέον εἰς τὸν ἀκροατὴν τὴν κατάνυξιν. Διότι καὶ τὸ ἄρωμα ἀκόμη, τὸ ἀποπνέον ἐκ τῶν θείων ῥημάτων τῶν Ἁγ. Γραφῶν, εἶναι καὶ αὐτὸ ***θεῖον***. Τὴν σκέψιν τῆς μεταφράσεως τὴν θεωρῶ ὄχι μόνον ***βέβηλον***, ἀλλὰ προσέτι ***ἄσκοπον***. Διότι τὸ κείμενον τοῦ ***Εὐαγγελίου*** εἶναι γεγραμμένον εἰς γλῶσσαν ἁπλῆν καὶ εὔληπτον, διὰ δὲ τὴν κατανόησίν του ὑπὸ τοῦ μὴ ἐγγραμμάτου λαοῦ δύνανται νὰ γίνουν ***ἑρμηνεῖαι καὶ ἐξηγήσεις***, πάντως ὅμως εἰς γλῶσσαν καθαρεύουσαν καὶ εὐσεβῆ.» Καὶ ὁ κ. ***Καρολίδης:*** «Θεωρῶ ***ἀσεβῆ*** καὶ ***ἠλιθίαν*** πᾶσαν σκέψιν περὶ μεταφράσεως τῶν Γραφῶν, διότι αἱ Γραφαὶ εἶναι κείμενα ἱερά, ἡ δὲ γλῶσσα τοῦ ***Εὐαγγελίου*** εὔληπτος καὶ ἁπλῆ. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον χρήζει ἐξυγιάνσεως (sic) καὶ ἑρμηνείας εἰς τὰς Γραφὰς ***δὲν εἶναι αἱ λέξεις***, ἀλλ᾽ αἱ ***ἔννοιαι***· συνεπῶς αἱ Γραφαὶ δύνανται νὰ σχολιάζωνται καὶ ἑρμηνεύωνται, νὰ διδάσκωνται, ἀλλ᾽ οὐδεμία ἀνάγκη παρίσταται νὰ μεταφρασθοῦν, διότι μετάφρασις μᾶλλον εἰς τὴν ***διαστροφὴν τῆς ἐννοίας*** θὰ συνετέλει παρὰ εἰς τὴν πληρεστέραν κατανόησιν αὐτῶν».

ἄνευ γνώσεως τοῦ κειμένου εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος, ὡς χρωματίζουσα τὸ κείμενον κατὰ τὰς προλήψεις ἢ ἀντιλήψεις τοῦ ἑρμηνευτοῦ. Διὰ τοῦτο τὸ καταστατικὸν τῆς Βρεττανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας ἀπαγορεύει εἰς αὐτὴν νὰ ἐκδίδῃ ἄλλο τι εἰμὴ πιστὰς κατὰ λέξιν μεταφράσεις τῶν ἀρχετύπων τῆς Ἁγ. Γραφῆς (τοῦ Ἑβραϊκοῦ τῆς Π. Διαθήκης, τοῦ Ἑλληνικοῦ τῆς Κ. Διαθήκης).

Ἡ λογικὴ τῶν ἐχθρῶν τῆς Νεολληνικῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἄγει καὶ εἰς ἑτέραν ἀσυναρτησίαν. Τὸ Σύνταγμα, ὡς τώρα διετυπώθη, ἀπαγορεύει πᾶσαν «εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσιν» τῶν ἱερῶν κειμένων, δὲν ἀπαγορεύει ὅμως τὰς *ἑρμηνείας* αὐτῶν. Ἐάν τις λοιπὸν θέλῃ νὰ διαστρέψῃ καὶ νοθεύσῃ τὰς διδασκαλίας καὶ ἐννοίας τῆς Ἁγ. Γραφῆς διὰ στρεβλῆς ἑρμηνείας, εἶναι ἐλεύθερος νὰ τὸ πράξῃ, ἀλλὰ τῷ ἀπαγορεύεται («ἀπολύτως», μάλιστα!) νὰ ἀρκεσθῇ εἰς πιστὴν κατὰ λέξιν μετάφρασιν! Οἵα μωρία!

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη ἀκόμη ἄποψις τοῦ ζητήματος. Τὸ νέον περὶ θρησκείας ἄρθρον τοῦ Συντάγματος εἶναι κατὰ τὰς λοιπὰς αὐτοῦ διατάξεις πολὺ ἀνώτερον τοῦ παλαιοῦ ἄρθρου, διότι ἀπηλείφθη ἡ ἀξιοθρήνητος ἐκείνη «ἀνοχή», ἥτις διὰ τῶν παλαιοτέρων Ἑλληνικῶν Συνταγμάτων ἐρρίπτετο ὡς ἐλεημοσύνη πρὸς τὰς ἄλλας θρησκείας, καὶ ἤδη ἀναγνωρίζεται ἡ ἀπόλυτος θρησκευτικὴ ἐλευθερία. Ὑποδεικνύομεν λοιπὸν εἰς τοὺς ἀκραιφνεῖς ζηλωτὰς τῶν ἀρχαίων κειμένων τῆς Ἁγ. Γραφῆς ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς μεταφράσεως ἐνδιαφέρει μόνον τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα καὶ ἔχει ἐφαρμογὴν μόνον εἰς αὐτό. Οὐδεμίαν ἐφαρμογὴν δύναται νὰ ἔχῃ εἰς τοὺς ἑτεροδόξους Ἕλληνας, διότι τοῦτο θὰ ἀπετέλει ἐπέμβασιν εἰς τὰ τῆς λατρείας αὐτῶν. Ἡμεῖς λ. χ. οἱ Ἕλληνες τοῦ Εὐαγγελικοῦ δόγματος, ὅσον δήποτε ὀλιγάριθμοι καὶ ἂν ἤμεθα ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους ὁμοεθνεῖς ἡμῶν, ἔχομεν ἀπόλυτον τὸ δικαίωμα (ἐξ αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος καὶ δὴ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πρώτου ἄρθρου) τοῦ νὰ ἔχωμεν καὶ νὰ χρησιμοποιῶμεν τὴν Νεοελληνικὴν μετάφρασιν τοῦ Βάμβα ἢ οἱανδήποτε ἄλλην μετάφρασιν θέλομεν, χωρὶς νὰ ζητήσωμεν οἱανδήποτε ἔγκρισιν (προηγουμένην ἢ μή) τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ τοῦτο διότι μία θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς λατρείας ἡμῶν, τῆς τε δημοσίας καὶ τῆς οἰκογενειακῆς, εἶναι ἡ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἰς γλῶσσαν καταληπτὴν εἰς ἡμᾶς. Καὶ τοῦ δικαιώματος τούτου οὐδεὶς εἶναι ἱκανὸς νὰ μᾶς στερήσῃ. Ἐὰν δὲ ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι μίαν ἡμέραν καὶ οἱ Ἕλληνες τοῦ Λατινικοῦ δόγματος ἤθελον λάβει τὴν ἄδειαν τοῦ Πάπα Ρώμης νὰ ἀναγινώσκωσι τὴν Ἁγ. Γραφὴν εἰς τὴν γλῶσσάν των, πάλιν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία οὐδὲν δικαίωμα θὰ εἶχον ἐπεμβάσεως ἢ ἐφαρμογῆς τῆς ἀπογορεύσως Νεοελληνικῶν μεταφράσεων τῆς Ἁγ. Γραφῆς.

Ἡ ἀπαγόρευσις λοιπὸν αὕτη ἀποτελεῖ ζήτημα καθαρῶς οἰκογενειακὸν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἂς ἐννοηθῇ τοῦτο καλῶς. Ἀλλὰ καὶ οὕτως εἶναι πρᾶγμα ἄκρως ἀξιοθρήνητον, τοῦ ὁποίου τὰς θλιβερὰς συνεπείας οὐδεὶς τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ὀρθοδοξίας ἀνεμέτρησεν. Ἡμεῖς ὅμως, ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν πνευματικὴν ἀναζωπύρησιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, δὲν θὰ παύσωμεν τὸν ἀγῶνα, ἕως οὗ καταρριφθῇ ὁ παράδοξος καὶ μοναδικὸς ἀνὰ τὴν σημερινὴν ὑφήλιον ἀναχρονισμὸς τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς Νεοελληνικῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς.

ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ

—Ὁ Θεὸς ὑπόσχεται νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀγαπῶντας Αὐτὸν τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν τελείαν ἀνάπαυσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

—Μόνον ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ ἀνορθώσῃ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου ἐκύρτωσε.

—Εὐκολώτερον εἶναι νὰ ἀποφασίσῃ τις νὰ ζήσῃ χωρὶς νὰ ἀποκτήσῃ πλοῦτον, παρὰ νὰ στερηθῇ τοῦ πλούτου, ὅταν ἅπαξ τὸν κατέχῃ.

—Διὰ νὰ γίνῃ τις ἄξιος τῆς χάριτος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρέπει πρῶτον νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι εἶναι ἀνάξιος αὐτῆς.

—Ἡ μεταρρύθμισις τῶν ἕξεων εἶναι μηδὲν ἄνευ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς καρδίας.

—Ἂς μάθωμεν νὰ δίδωμεν ἀγάπην, χωρὶς νὰ περιμένωμεν νὰ μᾶς ἀνταποδοθῇ ἀγάπη.

—Δὲν ὑπάρχει καλλίτερος τρόπος νὰ διασκεδάζῃ τις τὰς ὥρας τῆς στενοχωρίας του, εἰμὴ νὰ τὰς χρησιμοποιῇ εἰς τὸ νὰ κάμνῃ τὸ καλὸν εἰς τοὺς ὁμοίους του.

—Πρὸ παντὸς ἔσο καλός· δὲν ὑπάρχει καλλίτερον μέσον διὰ νὰ ἀφοπλίσῃς τοὺς ἐναντίους σου.

—Ὅταν ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια μᾶς σταματοῦν, εἶναι ὁ Θεός, ὅστις τὰ στήνει ἔμπροσθέν μας.

—Μερικοί, τοὺς ὁποίους δυσαρεστεῖ ἡ λέξις «Θεός», τὴν ἀντικατέστησαν διὰ τῆς λέξεως «Φύσις», ἐκλαμβάνοντες τὸν μηχανισμὸν τοῦ ὡρολογίου ἀντὶ τοῦ ὡρολογοποιοῦ.

ΠΟΙΚΙΛΑ

—***Καὶ οἱ Τοῦρκοι μεταφράζουν τὰ ἱερὰ βιβλία των.***

Ὡς γνωστόν, μέχρι τοῦδε τὸ Κοράνιον ἀνεγινώσκετο καὶ ἐσχολιάζετο μόνον εἰς τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν. Πληροφορούμεθα τώρα ἐκ Κωσταντινουπόλεως ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ μετάφρασις τοῦ ἱεροῦ βιβλίου εἰς τὴν Τουρκικὴν καὶ ὅτι ὁ πρόεδρος τῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων Ριφαὰτ ἐφέντης προΐσταται τοῦ ἔργου εἰδικῆς μεταφραστικῆς ἐπιτροπῆς Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη διήρεσε τὸ ἔργον της εἰς δύο: τὴν μετάφρασιν καὶ τὰ σχόλια. Τὸ τρίτον τοῦ Κορανίου ἔχει ἤδη μεταφρασθῆ, ἔχουν δὲ γίνει καὶ τὰ σχόλια τοῦ ἑνὸς πέμπτου. Μία ἄλλη ἐπιτροπὴ ἔχει διορισθῆ διὰ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἀναθεώρησιν τῆς μεταφράσεως. Ὁμιλίαι καὶ διδαχαὶ συντάσσονται καὶ ἐκδίδονται ἐπίσης εἰς τὴν Τουρκικήν, χάριν τῶν ἱεροκηρύκων. Αὐτοὶ θὰ ἔχουν πᾶν δικαίωμα νὰ τροποποιοῦν τὴν μορφήν, ὄχι ὅμως καὶ νὰ ἀλλοιώνουν τὴν οὐσίαν τῶν κηρυγμάτων.

—***Τὸ ἔργον τῆς Βρεττανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι.*** Ἐκ τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου εἰς τὸ ἡμέτερον τεῦχος Ἰανουαρίου παρέπεσεν ἡ κάτωθι παράγραφος:

Κατὰ τὸ ἔτος 1926 τὸ ἐν Ἑλλάδι ἔργον τῆς Ἑταιρίας ἔσχε τὸν ἑξῆς ἰσολογισμόν:

Εἰσπράξεις.

Ἐκ πωλήσεων βιβλιοπωλῶν	δρ.	178,108.50
» » Ἀποθήκης	»	45,953.00
Τὸ ὅλον	δρ.	2[illegible]4,061.50

Ἔξοδα.

Βιβλιοπωλῶν	δρχ.	297,188.50
Ἀποθήκης	»	130,897.40
Τὸ ὅλον	δρ.	428,087.90
Ἑπομένως προέκυψεν ἔλλειμα ἐκ	δρ.	204,026.40

—***Ἡ ἑορτὴ τῆς Κούκλας*** εἶναι μία ἑορτή, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ Ἰαπωνίδες ἑορτάζουν τὸ νοικοκυριὸ καὶ τὴν νοικοκυρωσύνην. Τὴν 3ην Μαρτίου καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας συνεχῶς αἱ κοῦκλαι παίζουν τὸ μεγαλείτερον μέρος εἰς τὴν εὔθυμον αὐτὴν ἑορτήν. Τὰς φυλάττουν μὲ προσοχὴν εἰς τὰ ἑρμάριά των αἱ μικραὶ Ἰαπωνίδες καὶ κάθε σπῆτι, κάθε δρόμος, κάθε πλατεῖα παρουσιάζει θέαμα πανηγύρεως, μὲ τὰς χιλιάδας κούκλας, ἐνδεδυμένας μὲ μύρια χρωματιστὰ ὑφάσματα καὶ στολισμένας μὲ χρυσαφικὰ καὶ χάνδρας, ἐνῷ μεταξὺ τοῦ πλήθους αὐτῶν κυκλοφορεῖ τὸ πλῆθος των κορασίδων, ὡς ἄλλαι κοῦκλαι ἢ μᾶλλον ὡς σμῆνος πεταλουδῶν λαμπρῶν.

Εἰς τὴν ἑορτὴν αὐτὴν ἠθέλησαν νὰ λάβουν μέρος πέρυσι καὶ μικραὶ Ἀμερικανίδες, ἀποστέλλουσαι εἰς τὰς Ἰαπωνίδας ἀδελφάς των χιλιάδας κουκλῶν, τὰς ὁποίας ἐστόλισαν μὲ τὸ Ἀμερικανικὸν γοῦστον. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ Ἀμερικανόπαιδα ἀνέρχονται εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια, ὡρίσθη ὅπως ἀπὸ κάθε σχολεῖον σταλῇ μία κοῦκλα. Αὐταὶ φέρουν ὀνόματα κατάλληλα. Αἱ μεγαλείτεραι τὸ ὄνομα τῆς Πολιτείας, ἢ τῆς πρωτευούσης, ἄλλαι πάλιν ὀνόματα τῶν αὐτοχθόνων καὶ ἄλλαι ἱστορικὰ ὀνόματα, πρὸς τὰ ὁποῖα συμφωνεῖ καὶ ἡ περιβολὴ αὐτῶν.

Ἡ Ἰαπωνικὴ κυβέρνησις, ἀποδεχομένη τὸ δῶρον τῶν μικρῶν Ἀμερικανίδων, ἐδήλωσεν διὰ τοῦ Πρεσβευτοῦ αὐτῆς ἐν Οὐασιγκτῶνι πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Ἀμερικῆς, ὅτι καταργεῖ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ, τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος ἐπὶ τῶν κουκλῶν (100 ο]ο ὡς ἀντικειμένων πολυτελείας). Ἀντὶ τοῦ τιμήματος τοῦ ναύλου, ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις ἐξέδωκε διαβατήρια εἰδικὰ ἀντὶ ἑνὸς δολλαρίου διὰ κάθε κούκλαν.

Ἐλπίζεται οὕτως ὅτι ἡ χειρονομία αὕτη τῶν κορασίδων τῆς Ἀμερικῆς θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ψυχρότητος, ἥτις προέκυψεν ἐκ τῆς ἀπαγορευτικῆς νομοθεσίας τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ὡς πρὸς τὴν ἐξ Ἰαπωνίας μετανάστευσιν.

—***Ἐξ Ἀλάσκας ἔρχονται καλαὶ εἰδήσεις*** περὶ τῆς προόδου τοῦ Εὐαγγελίου μεταξὺ τῶν Ἐσκιμώων. Ἡ διακόνισσα τοῦ Εὐαγγελιστικοῦ Σταθμοῦ «Ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῇ Ἐρήμῳ» γράφει ὅτι διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, δύο φυλαί, ἡ μία τῶν Ἐσκιμώων, ἡ ἄλλη τῶν ἐγχωρίων Ἐρυθροδέρμων, ἄλλοτε θανάσιμοι ἐχθροί, ζοῦν σήμερον ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ λατρεύοντες τὸν Θεὸν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ναοῦ. Προσθέτει δὲ ὅτι εἶναι πειθήνιοι καὶ προσηνεῖς, δεικνύουν δὲ μέγιστον ἐνδιαφέρον πρὸς τὰ γράμματα καὶ ζῆλον πρὸς τὰ τῆς θρησκείας.

—***Τὸ ἔδαφος τῆς Ἰταλίας*** ἔχει αὐξηθῇ κατ' ἐμβαδὸν κατὰ τὰ τελευταῖα 50 ἔτη ἐκ καθαρῶς φυσικῶν λόγων, κατὰ 10,000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα. Ἡ αὔξησις αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς διαρκοῦς καὶ σταθερᾶς ὀπισθοχωρήσεως τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ τὰ ἀνατολικὰ καὶ κατὰ τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου. Ὡς ἐκ τῆς ὀπισθοχωρήσεως ταύτης τῆς θαλάσσης εἰς τὴν Βενετίαν ἐδημιουργήθησαν ἀγροὶ καλλιεργήσιμοι 1500 τετρ.

χιλιομέτρων. Ἰδοὺ λοιπόν, ὅτι ἡ Ἰταλία ἀποκτᾷ ἀποικίας, χωρὶς διπλωματίαν ἢ πολέμους ἢ συμβάσεις!

— ***Ἡ λέπρα ἐν Ἀμερικῇ.*** Κατὰ τὸ 1922 εὑρέθησαν λεπροὶ εἰς 25 ἐκ τῶν 48 Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀνησύχησε τὴν κοινὴν γνώμην τῆς χώρας καὶ ἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ δημιουργήσῃ ἓν λεπροκομεῖον πλησίον τῆς πόλεως Κάρβιλ, τῆς Πολιτείας Λουϊζιάνας, καὶ ἐκεῖ νὰ συγκεντρώσῃ πάντας τοὺς πάσχοντας ἐκ ταύτης τῆς ἀσθενείας, καθ' ὅλας τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας. Βιβλιοπώλης τις τῆς Ἀμερικανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, ἐπισκεφθεὶς ἐσχάτως τὸ λεπροκομεῖον τοῦτο, ἵνα διανείμῃ Εὐαγγέλια μεταξὺ τῶν πασχόντων, περιγράφει εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Ἑταιρίας μετὰ ζωηρῶν χρωμάτων τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ. Τὸ λεπροκομεῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ εὐρὺ καὶ περιποιημένον κτῆμα εἰς ὡραίαν τοποθεσίαν καὶ διάφορα κτίρια, ἐκτισμένα καθ' ὅλους τοὺς τελειοτέρους κανόνας, διὰ τὴν στέγασιν τῶν πασχόντων καὶ τὴν ψυχαγωγίαν καὶ εὐχάριστον ζωὴν αὐτῶν. Ἕκαστος πάσχων ἔχει ἴδιον δωμάτιον ἄριστα ἐπιπλωμένον, ἑκάστη δὲ οἰκία ἔχει περὶ τὰ 40 δωμάτια ὕπνου, τραπεζαρίαν, σαλόνι, ἀναγνωστήριον. κλτ. Ἐκτὸς τῶν 12 τούτων οἰκιῶν, ὑπάρχουν καὶ δύο ἐκκλησίαι (μία Εὐαγγελικὴ καὶ μία Ρωμαιοκαθολική), ἓν κτίριον διὰ διαλέξεις καὶ κινηματογραφικὰς παραστάσεις, καὶ ἓν ἐργαστήριον διὰ τοὺς πάσχοντας, οἵτινες θέλουν νὰ ἀπασχολοῦν τὸν καιρόν των μὲ διαφόρους τέχνας. Ὁ ἐν λόγῳ βιβλιοπώλης περιγράφει τὴν συνάντησίν του μὲ τοὺς λεπροὺς καὶ πῶς κατορθώνουν νὰ περνοῦν εὐχάριστον καὶ γελαστὴν ζωήν. Ἔχουν ὅλα τὰ μέσα τῆς μουσικῆς, παίζουν διάφορα μουσικὰ ὄργανα καὶ ψάλλουν ἄριστα μεγάλην ποικιλίαν ὕμνων καὶ ᾀσμάτων. Τινὲς ἐξ αὐτῶν εἶναι λόγιοι καὶ κάμνουν διαλέξεις πρὸς τοὺς λοιπούς, οἵτινες δεικνύουν πολὺν ζῆλον εἰς τὴν ἐπαύξησιν τῶν γνώσεών των. Μεταξὺ τῶν πασχόντων, ὁ βιβλιοπώλης ἐγνώρισε μίαν κυρίαν, ἥτις ὑπηρέτησεν ἐπὶ 15 - ετίαν ὡς ἱεραπόστολος μεταξὺ τῶν λεπρῶν εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου προσεβλήθη καὶ αὐτὴ ὑπὸ τῆς τρομερᾶς ταύτης νόσου. Ἤδη δὲ ἐργάζεται μὲ θαυμάσιον ζῆλον καὶ ἱλαρὰν ἀφοσίωσιν μεταξὺ τῶν τροφίμων τοῦ Ἀμερικανικοῦ λεπροκομείου, ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς αὐτῶν μορφώσεως.

Εἰς τὸ ὡς ἄνω λεπροκομεῖον διαιτῶνται περὶ τοὺς 500 πάσχοντας, ὑπὸ τακτικὴν καὶ πεφωτισμένην ἰατρικὴν ἐπίβλεψιν καὶ συμφώνως πρὸς ἐπιμεμελημένον σύστημα θεραπευτικόν. Ἐσημειώθησαν δὲ μέχρι τοῦδε ἀρκεταὶ ἰάσεις (περὶ τὰ 3 τοῖς ἑκατὸν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ).

— ***Παραγγελία Ἁγ. Γραφῶν ὑπὸ Κινέζου στρατηγοῦ.*** Ὁ Κινέζος στρατηγὸς Τσάγγ—Τζεκιάγγ ἔδωκε τελευταίως εἰς τὴν ἐν Κίνᾳ κεντρικὴν ἀποθήκην τῆς Ἀμερικανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας παραγγελίαν διὰ 2000 Ἁγίας Γραφὰς καὶ 6000 Κ. Διαθήκας. Τὴν παραγγελίαν ταύτην συνώδευσε μὲ 8000 ἀντίτυπα ἑνὸς ἡμιφύλλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐκτυπώσει Κινεζιστὶ μίαν δήλωσιν καὶ παρεκάλεσεν ὅπως εἰς κάθε Ἁγίαν Γραφὴν ἢ Κ. Διαθήκην τῆς παραγγελίας του κολληθῇ ἐντὸς τοῦ ἐξωφύλλου ἀνὰ ἓν τῶν ἡμιφύλλων τούτων. Ἡ δήλωσις αὕτη ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς: «Ἀδελφέ! Ἀφ' ὅτου ἐγνώρισα τὸν Χριστόν, μελετῶ ἐπὶ τρεῖς ὥρας καθ' ἑκάστην τὴν Ἁγ. Γραφὴν καὶ καθ' ἑκάστην ἀνακαλύπτω νέας θαυμαστὰς ἀληθείας καὶ εὐλογίας εἰς αὐτήν. Στρατηγὸς Τσάγγ.» Ἓν μέρος τῆς παραγγελίας του εἶναι χρυσόδετα. Ταῦτα προορίζει διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ του.

— ***Ἡ θρησκεία εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν ἐκπαίδευσιν.*** Δὲν ὑπάρχει εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας σχολεῖον ὅπου νὰ μὴ ἔχῃ τὴν θέσιν της ἡ θρησκεία. Εἰς πολλὰς δὲ πόλεις εἰς τὰ σχολεῖα ὅλων τῶν βαθμῶν, μέχρι καὶ τῶν Γυμνασίων, τῶν Κολλεγίων καὶ αὐτῶν τῶν Πανεπιστημίων, ἡ σχολικὴ ἡμέρα ἀρχίζει ὄχι μόνον μὲ τὴν προσευχήν, κοινὴν παντοῦ, ἀλλὰ καὶ μὲ ψαλμῳδίαν θρησκευτικοῦ ὕμνου καὶ ἀνάγνωσιν ἐκ τῆς Ἁγ. Γραφῆς.